

STREDNÁ ODBORNÁ ŠKOLA DOPRAVNÁ

Zelená 2, 036 08 Martin- Priekopa

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

3769 K rušňovodič / rušňovodička I. roč.

Duálny systém vzdelávania

(experimentálne overovanie)

s účinnosťou od 1.9.2023 pre prvý ročník štúdia

OBSAH

1.	Úvodné identifikačné údaje	3
2.	Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania	5
3.	Vlastné zameranie školy	7
3.1	Charakteristika školy	9
3.2	Medzinárodná spolupráca	13
3.3	Spolupráca so sociálnymi partnermi	14
4.	Profil absolventa, celková charakteristika absolventa	15
5.	Charakteristika školského vzdelávacieho programu	19
5.1	Popis školského vzdelávacieho programu	19
5.2	Organizácia vyučovania	20
5.3	Základné údaje o štúdiu	21
5.4	Zdravotné požiadavky na žiaka	21
6.	Tabuľka prevodu ŠVP na ŠkVP, učebný plán	22
6.1	Učebný plán študijného odboru	24
6.2	Začlenenie prierezových tém do ŠkVP	28
7.	Učebné osnovy študijného odboru	37
7.1	Učebné osnovy všeobecnovzdelávacích predmetov	37
7.2	Odborné vzdelávanie	222
7.2.1	Teoretické vzdelávanie	222
7.2.2	Praktická príprava	223
7.2.3	Učebné osnovy odborných predmetov	227
8.	Podmienky na realizáciu vzdelávacieho programu	280
8.1	Materiálne podmienky	280
8.2	Organizačné podmienky	282
9.	Podmienky vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	284
10.	Vnútorňný systém kontroly a hodnotenia žiakov	291
10.1	Pravidlá hodnotenia žiakov	292

1. ÚVODNÉ IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola dopravná Zelená 2, 036 08 Martin - Priekopa
Názov školského vzdelávacieho programu	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Kód a názov ŠVP	37 Doprava pošty a telekomunikácie
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie – 354
SKKR	4
EKR	4
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovacia jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum schválenia ŠkVP	
Miesto vydania	SOŠ dopravná Martin-Priekopa
Platnosť ŠkVP	01. september 2023 začínajúc prvým ročníkom

Kontakty pre komunikáciu so školou:

Titul, meno, priezvisko	Pracovná pozícia	Telefón	Fax	e-mail	Iné
PhDr. Jarmila Matejíčková	riaditeľka školy	043/4282539	043/4284625	sosdmt@sosd.sk	
RNDr. Gabriela Drahošová	zástupkyňa riaditeľky pre teoretické vyučovanie všeobecnovzdelávacie predmety	043/4282624			
Ing. Katarína Lengyelová	zástupkyňa riaditeľky pre teoretické vyučovanie odborné predmety	043/4282624			
Mgr. Dušan Striška	zástupca riaditeľky pre praktické vyučovanie	043/4211486			
Mgr. Milan Sýkora PhD.	zástupca riaditeľky pre výchovu mimo vyučovania	043/4281486			
Mgr. Petra Taldová	výchovná poradkyňa	043/4282624			

Zriaďovateľ:

Žilinský samosprávny kraj
odbor školstva a športu
Komenského 48
011 09 Žilina
e-mail: riaditelskolstva@zilinskazupa.sk
Martin-Priekopa 25.8.2023

PhDr. Jarmila Matejíčková
riaditeľka SOŠ dopravnej

2. CIELE A POSLANIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Ciele výchovy a vzdelávania orientované na vytváranie predpokladov celoživotného vzdelávania sú zamerané na:

➤ Posilnenie výchovnej funkcie školy so zámerom:

- umožniť všetkým žiakom prístup ku kvalitnému záujmovému vzdelávaniu a voľnočasovým aktivitám, najmä žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- vytvárať motiváciu k učeniu, ktorá žiakom umožní pokračovať nielen v ďalšom vzdelávaní, ale aj v kultivovaní a rozvoji vlastnej osobnosti,
- podporovať špecifické záujmy, schopností a nadania žiakov,
- formovať ucelený názor na svet a vzťah k životnému prostrediu,
- vytvárať vzťah k základným ľudským hodnotám, ako je úcta a dôvera, sloboda a zodpovednosť, spolupráca a kooperácia, komunikácia a tolerancia,
- poskytovať čo najväčšie množstvo príležitostí, podnetov a možností v oblasti záujmovej činnosti,
- poskytovať pre žiakov a širokú verejnosť ponuku vzdelávacích služieb vo voľnom čase

➤ Realizáciu stratégie rozvoja školy s dôrazom na:

a) **prípravu a tvorbu vlastných školských vzdelávacích programov** s cieľom:

- uplatňovať nové metódy a formy vyučovania zavádzaním aktívneho učenia, realizáciou medzipredmetovej integrácie, propagáciou a zavádzaním projektového a programového vyučovania,
- zabezpečiť kvalitné vyučovanie cudzieho jazyka využívaním existujúceho jazykového laboratória,
- skvalitniť výučbu informačných a komunikačných technológií zosieťovaním učební výpočtovej techniky a ich pripojením na internet, podporovaním ďalšieho vzdelávania učiteľov v oblasti informačných technológií,
- zohľadniť potreby a individuálne možnosti žiakov pri dosahovaní cieľov v študijnom odbore,
- zabezpečiť variabilitu a individualizáciu výučby,
- rozvíjať špecifické záujmy žiakov,
- vytvárať priaznivé sociálne, emocionálne a pracovné prostredie v teoretickom a praktickom vyučovaní,
- zavádzať progresívne zmeny v hodnotení žiakov realizáciou priebežnej diagnostiky,
- zachovávať prirodzené heterogénne skupiny vo vzdelávaní.

b) **posilnenie úloh a motivácie učiteľov**, ich profesijný a osobný rozvoj s cieľom:

- rozvíjať a posilňovať kvalitný pedagogický zbor jeho stabilizáciou,
- podporovať a zabezpečovať ďalší odborný rozvoj a vzdelávanie učiteľov,
- rozvíjať hodnotenie a sebahodnotenie vlastnej práce a dosiahnutých výsledkov.

c) **podporu talentu, osobnosti a záujmu každého žiaka** s cieľom:

- rozvíjať edukačný proces na báze skvalitňovania vzťahov medzi učiteľom - žiakom – rodičom – duálnym partnerom,
- rozvíjať tímovú spoluprácu medzi žiakmi budovaním prostredia tolerance a radosti z úspechov,
- vytvárať prostredie školy založené na tvorivo-humánnom a poznatkovo-hodnotovom prístupe k vzdelávaniu s dôrazom na aktivitu a slobodu osobnosti žiaka,

- odstraňovať prejavy šikanovania, diskriminácie, násilia, xenofóbie, rasizmu a intolerancie v súlade s Chartou základných ľudských práv a slobôd,
 - viesť žiakov k zmysluplnej komunikácii a vyjadreniu svojho názoru,
 - zapájať sa do projektov zameraných nielen na rozvoj školy, ale aj na osvojenie si takých vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré žiakom prispievajú k ich uplatneniu sa na trhu práce na Slovensku a v krajinách Európskej únie a k motivácii pre celoživotné vzdelávanie sa,
 - nadväzovať spoluprácu s rôznymi školami a podnikmi doma a v zahraničí,
 - presadzovať zdravý životný štýl,
 - vytvárať širokú ponuku športových, záujmových a voľnočasových aktivít,
 - vytvárať fungujúci a motivačný systém merania výsledkov vzdelávania.
- d) **skvalitnenie spolupráce so sociálnymi partnermi, verejnosťou a ostatnými školami na princípe partnerstva** s cieľom:
- zapojiť rodičov do procesu školy najmä v oblasti záujmového vzdelávania a voľnočasových aktivít,
 - podporovať spoluprácu s rodičmi pri príprave a tvorbe školského vzdelávacieho programu,
 - aktívne zapájať zamestnávateľov do tvorby školských vzdelávacích programov, rozvoja záujmového vzdelávania, skvalitňovania výchovnovzdelávacieho procesu a odborného výcviku,
 - spolupracovať so zriaďovateľom na koncepciách rozvoja odborného vzdelávania v našom regióne,
 - spolupracovať so zamestnávateľmi,
 - vytvárať spoluprácu so školami doma a v zahraničí a vymieňať si vzájomne skúsenosti a poznatky,
 - rozvíjať spoluprácu s nadáciami, rôznymi organizáciami a účelovo zameranými útvarmi na zabezpečenie potrieb žiakov.
- e) **zlepšenie estetického prostredia budovy školy a najbližšieho okolia** s cieľom:
- zrekonštruovať špeciálnu odbornú učebňu pre praktickú prípravu žiakov,
 - zrekonštruovať multifunkčné športové ihrisko,
 - zrekonštruovať jedáleň ako viacúčelovú miestnosť,
 - vytvoriť podmienky na krúžkovú činnosť v spolupráci s odborníkmi z praxe
 - využiť materiálo-technický a ľudský potenciál pre získanie doplnkových finančných zdrojov, reagovať na vypísané granty a projekty,
 - pravidelne sa starať o úpravu okolia školy,
 - starať sa o vzhľad lokomotívy pred budovou školy, charakterizujúcu 136 ročnú tradíciu.

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola dopravná Zelená 2, 036 08 Martin - Priekopa
Názov školského vzdelávacieho programu	3769 K rušňovodič/rušňovodička – duálny systém vzdelávania
Kód a názov ŠVP	37 Doprava, pošty a telekomunikácie
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie – 354
SKKR	4
EKR	4
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná

3. VLASTNÉ ZAMERANIE ŠKOLY

Stredná odborná škola dopravná sa nachádza na hlavnej ceste z Martina do Vrútok v časti Martin-Priekopa, na križovatke železničných ciest východ – západ a juh Slovenska. Jej sídlo je ľahko dostupné a neprehliadnuteľné. Dominuje mu lokomotíva pripomínajúca 136-ročnú históriu školy.

História školy:

V druhej polovici 19. storočia sa Slovensko v rámci Uhorska dočkalo priemyselného rozvoja. V súvislosti s tým bolo ukončené vybudovanie Košicko - bohumínskej železnice, železničnej trate Vrútky Zvolen boli vo Vrútkach v roku 1874 vybudované železničné dielne pre opravu vozidiel, železničná stanica, dve výhrevne, zriaďovacia stanica odboru pre udržiavanie trate, píla, kameňolom, vápenka a potravinárske družstvo.

- V roku 1883 sa stal prednostom železničných dielní pre opravu vozidiel Jozef Rampl, zásluhou ktorého vznikla v roku 1887 učňovská škola s cieľom vychovávať vlastný učňovský dorast pre potrebu dielní. Učňovská doba bola štvorročná a teória sa vyučovala v maďarskom jazyku v nedeľu od ôsmej do dvanástej.
- V roku 1890 bola učňovská škola reorganizovaná a stala sa odbornou učňovskou školou s 23 učňami. Vyučovalo sa v pracovnej dobe. Škola bola vybavená plastickými modelmi,

obrazovými pomôckami, technologickými zbierkami kovov. V roku 1894 ju navštívil uhorský minister železníc a nariadil vybudovať takýto typ školy pre celé územie Uhorska, lebo dosahovala dobré výsledky.

- Od roku 1912 sa odborná učňovská škola stala znova štvorročnou s pravidelným vyučovaním a schválenými osnovami.
- Po prevzatí Košicko-Bohumínskej dráhy správou ČSD v roku 1924 bola 20. decembra učňovská škola zrušená. Vrútockí robotníci dielni viedli tuhý boj za jej obnovenie. Výnosom Ministerstva dopravy a verejných prác sa 31. júla 1939 znova otvorila štvorročná učňovská škola pri Hlavnej dielni vo Vrútkach a bolo prijatých 25 chlapcov. Postupne sa vybudovala nová škola s najmodernejšími obrábacími strojmi, v ktorej vyučovali najlepší pracovníci. Učňovská doba sa zmenila na trojročnú, s vyučovaním ôsmich remeselných odborov.
- V období Slovenského národného povstania bolo vyučovanie prerušené, uční pracovali so zamestnancami na opravách lokomotív. Po oslobodení priestory pre vyučovanie zvyšovaním počtu žiakov nestačili, a preto sa vyučovalo v rôznych prenajatých budovách v Martine.
- Požiadavky na prípravu robotníckeho dorastu sa však neustále zvyšovali, a tak sa začala v roku 1963 výstavba celého areálu učilišťa pozostávajúceho z objektov dielne, škola, telocvičňa, internát, administratívna budova, jedáľenský blok. Do užívania bol odovzdaný v roku 1966.
- Rozširovaním osnov teoretickej prípravy a zvýšeným počtom žiakov učilišťa (900) stali sa aj nové priestory nedostačujúce. V roku 1984 sa začalo vyučovať v desiatich učebniach novej školskej budovy, postupne pribudli nové sklady (1985), druhá budova domova mládeže (1987).

Historický vývin školy je v krátkosti možné zhrnúť chronologicky v rokoch nasledovne:

1887	založenie učňovskej školy vo Vrútkach
1957 – 1980	Železničné odborné učilište Vrútky
1980 – 1994	Stredné odborné učilište železničné Vrútky
1994 – 2001	Stredné odborné učilište železničné Martin-Priekopa a Stredná priemyselná škola dopravná Martin-Priekopa
2001 – 31. 8. 2008	Združená stredná škola dopravná Martin-Priekopa
1. 9. 2008 -	Stredná odborná škola dopravná Martin-Priekopa

Naša škola svojím vzdelávacím programom pripravuje odborných a kvalifikovaných absolventov predovšetkým pre oblasť železničnej dopravy a elektrotechniky.

Na základe analýzy potrieb a požiadaviek trhu práce a analýzy práce školy sme identifikovali všetky pozitíva a negatíva školy tak, aby sme pripravili potrebný a pútavý vzdelávací program pre rodičov, žiakov a zamestnávateľov. Vychádzajúc zo SWOT analýzy:

Silnými stránkami školy na skvalitnenie a rozvoj výchovno-vzdelávacieho procesu sú:

- 100% kvalifikovanosť učiteľov,
- sme Centrum odborného vzdelávania pre dopravu, pošty a telekomunikácie,
- sme národný garant a autorizovaná inštitúcia pre sektor Doprava, logistika a poštové služby,
- vznik 5 nových odborov pre potreby zamestnávateľov,
- sme autorizovaná inštitúcia pre sektor Elektrotechnika,
- tvorivé schopnosti mnohých učiteľov,

- znalosť práce so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- úspešné uplatňovanie absolventov školy na trhu práce,
- dlhoročná tradícia školy v regióne – 136 rokov,
- úspešnosť v projektoch kvalitná spolupráca so zamestnávateľmi pri praktickom vzdelávaní žiakov, (opakované úspešné medzinárodné projekty Comenius +, Erasmus),
- poskytovanie duálneho vzdelávania na základe zmluvy s ŽSR, ŽOS Vrútky, ZSSK, Železničná spoločnosť Cargo, TSS Grade, TTS Martin, Slovenská pošta,
- záujem podnikateľských subjektov o absolventov študijného odboru,
- kompletná vybavenosť – jedáleň, dielne, škola, 2 budovy školského internátu.

Slabou stránkou školy je:

- vysoký vekový priemer pedagogických zamestnancov
- rozsiahly objekt školy- vysoká spotreba energie

Príležitosti školy signalizujú:

- vybudovať modernú vzdelávaciu inštitúciu a rekvalifikačné centrum pre oblasť železničnej dopravy v Žilinskom regióne (v priestoroch areálu je národné vzdelávacie centrum Akadémia ZSSK),
- uplatnenie absolventov v regióne,
- možnosti rekvalifikačných kurzov podľa potrieb úradu práce v Martine (jazykové, IKT a pod.),
- fungujúce partnerstvo s podobnými školami v zahraničí (Poľsko),
- dobrá a funkčná spolupráca so zamestnávateľmi organizáciami a zriaďovateľom ŽSR, ZSSK, Cargo, ŽOS Vrútky, TSS Grade, TTS Martin, Slovenská pošta, ŠPÚ, ŠIOV, AZZZ ako predpokladu dobrých koncepčných a poradenských služieb,
- zosúladenie odbornosti žiakov s požiadavkami trhu práce na základe analýz podnikateľských subjektov.
- aplikácia aktivizujúcich vyučovacích metód,
- rešpektovanie učebných štýlov žiakov,
- uplatňovanie diferencovaného prístupu k žiakom,
- permanentné vzdelávanie sa žiakov, pedagogických zamestnancov a vedenia školy.

Prekážky v rozvoji školy sú:

- konkurencia gymnázií v regióne Turiec,
- demografický pokles populácie,
- problémy s obnovou a omladzovaním kolektívu majstrov OV.

3.1 Charakteristika školy

Orientácia a zameranie školy je na železničnú dopravu, silnoprúdovú a slaboprúdovú elektrotechniku. V rokoch 1996 - 2001 sa škola v rámci programu PHARE - Reforma odborného vzdelávania aktívne podieľala na realizačnom programe, najmä na tvorbe základných pedagogických dokumentov. Získali sme cenné zahraničné skúsenosti v rámci realizovaných zahraničných stykov s družobnou školou v Rakúsku, navštívených firiem, úradov práce... Nové poznatky priniesli aj krátkodobé stážové pobyty pracovníkov. Program PHARE umožnil skvalitniť a rozšíriť vybavenosť SOŠD výpočtovou technikou, softvérom, meracou a prístrojovou technikou pre elektroniku. Škola podpísala zmluvu o spolupráci a duálnom vzdelávaní so Železnicami SR, ZSSK, Železničnou spoločnosťou Cargo, TSS Grade, TTS Martin, Slovenskou poštou a stala sa tak jednou z dopravných škôl, ktoré spolupracujú v duálnom vzdelávaní s najväčšími slovenskými dopravcami.

Škola v súčasnosti predstavuje veľký komplex, ktorý disponuje vyspelým pedagogickým kolektívom a vďaka ŽSR špičkovým technickým zariadením. Usiluje sa vytvárať optimálne vzdelávacie podmienky svojim žiakom s hlavným cieľom, aby po úspešnom absolvovaní našli primerané uplatnenie na trhu práce.

Škola pozostáva z dvoch vzájomne prepojených trojposchodových budov. Do zariadenia školy vstupujú žiaci aj zamestnanci cez hlavný vchod z administratívnej budovy. Školská budova - stará „A“ bola projektovaná na kapacitu 270 žiakov, školská budova - nová „B“ bola projektovaná na kapacitu 300 žiakov, čo je spolu 570 žiakov v týždennom cykle výučby. Budova starej školy je v súčasnosti využívaná ako školiace stredisko - Akadémie ŽSSK. Škola využíva aj učebne mimo školskej budovy pre výučbu odborných predmetov, ktoré sú umiestnené v priestoroch budovy školského internátu a dielni pre praktické vyučovanie.

Obidve budovy majú na každom poschodí vybudovaných po päť učební s vlastným kabinetom.

V súčasnosti máme k dispozícii 293 počítačov určených pre výučbu v odborných učebniach pripojených na internet.

Školský internát je súčasťou školy a je s ňou prepojený zastrešenou chodbou. Poskytuje ubytovanie pre viac než 300 žiakov v dvoch budovách – A starý ŠI. –štvorposchodová budova a B nový ŠI – 7 poschodová budova. V starom ŠI sú izby štandardne vybavené s vlastným hygienickým kútkom (WC, umývadlo). Na každom poschodí sú sprchy. V novom ŠI sú izby vybudované bunkovým systémom. Vždy dve izby majú kúpeľňu, WC a odkladací priestor. Pre zástupcu riaditeľa pre výchovu mimo vyučovania a vychovávateľky sú vyhradené osobitné priestory (kancelárie, kabinety a spoločná miestnosť na oddych). DM má vlastnú spoločenskú miestnosť, miestnosť pre prijímanie návštev a miestnosť pre fitnes a posilňovňu. Žiaci majú zabezpečenú celodennú stravu v jedálni školy. V školskom internáte prebieha aj podnikateľská činnosť – prenájom ubytovacích priestorov.

Na škole vyvíja svoju činnosť Rada školy, ktorá má 11 členov. Je pomocným orgánom riaditeľky školy a pomáha v zabezpečovaní kvality a organizácie celého výchovno-vzdelávacieho procesu. Žiacky školský parlament zastupuje záujmy žiakov na našej škole, organizuje žiacke akcie a vytvára podmienky pre dobrú komunikáciu a spoluprácu medzi pedagogickými zamestnancami a žiakmi.

Plánované aktivity školy

SOŠD úspešne participuje na charitatívnych zbierkach, ktorými posilňujeme empatiu a toleranciu žiakov k ľuďom s odlišnosťou a ľuďom, ktorí sa ocitli v núdzi.

- UNICEF: Snehová vločka a predaj Vianočných pohľadníc, Týždeň modrého gombíka, prednášky o svete chudoby, čím prispievame k plneniu úloh globálneho rozvojového vzdelávania, spolupráca s Domovom sociálnych služieb.
- Spolupráca pri príprave akcie MD SR Študuj dopravu – Vrútky.

Dosahovanie požadovaných aktivít a vhodná prezentácia školy sú výsledkom kvality vzdelávania. Škola sa bude snažiť vytvoriť a zabezpečiť všetky podmienky pre skvalitnenie života na škole, a to s využitím :

➤ **záujmových aktivít:**

- Konverzácia z ANJ
- Slovenčina hrou
- Matematika trochu inak
- Elektrotechnika a autá
- Tvorivé dielne
- Krúžok drobných opráv
- Praktické dievča
- Športové hry
- Loptové hry

➤ **Súťaží:**

- Hviezdoslavov Kubín
- Stredoškolská odborná činnosť
- ZENIT
- Olympiáda v ANJ
- Mladý Slovák
- AMAVET – súťaž mladých vedcov a technikov
- SIP – súťaž v spracovaní informácií na počítači – organizovanie celoštátneho kola
- ENERSOL – organizovanie krajského kola
- iBOBOR
- Súťaž odborných vedomostí a praktických zručností žiakov SOŠ v odbore mechanik elektrotechnik so zameraním na silnoprúdovú techniku
- Mladý elektronik – celoslovenská súťaž žiakov v teoretickej aj praktickej oblasti v elektronike
- Finančná olympiáda
- Ekonomická olympiáda
- Olympiáda kritického myslenia
- Objav PEDAS-Študuj dopravu - Zelená doprava
- Maják pre dopravu

➤ **Exkurzií**

- Knižnica Hany Zelinovej na Vrútkach
- Slovenská národná knižnica Martin
- Slovenské národné múzeum Martin
- Národný cintorín
- Múzeum slovenskej dediny Martin
- Múzeum hasičskej techniky Martin - Priekopa
- Etnografické múzeum Martin
- Príležitostné exkurzie do Bratislavy, Mochoviec, Osvienčimu
- Odborné exkurzie podľa zamerania štúdia
- Odborné exkurzie na pracoviskách ŽSR (Vrútky, Žilina, Púchov...)

➤ **Spoločenských a kultúrnych podujatí**

- Organizácia celoštátnej akcie ŠTUDUJ DOPRAVU
- Návšteva divadelného predstavenia v Martine
- Návšteva filmového predstavenia v Kine 1. máj Vrútky
- Deň otvorených dverí
- Burza stredných škôl regiónu Turca, Oravy, L. Mikuláš, Ružomberok, Čadca, Zvolen

➤ **Mediálnou propagáciou**

- Prezentácia školy v partnerských školách
- Príspevky do časopisov, Život Turca – Turčianske noviny, SEMAFOR, Pravda, SMER
- Príspevky do regionálneho televízneho vysielania TV Turiec, STV1
- Aktualizácia webovej stránky školy
- Prezentácia školy v sociálnych sieťach – Facebook, Instagram

➤ **Besedami a pracovnými stretnutiami**

V rámci prevencie drogových závislostí a nežiaduceho správania mládeže zabezpečujeme prednášky, besedy

- *Alkohol a cigarety sú tiež drogy* – Mestská polícia Martin
- drogové závislosti a trestno-právna zodpovednosť mládeže - Mestská polícia, OR PZ Martin
- dopravná výchova – OR PZ Martin
- *Virtuálna odvaha* – šikanovanie na internete – besedy v 1. ročníku
- *Nebud' ďalšou obeťou* – beseda pre dievčatá 3. ročníka s OZ Žena v tiesni
- *Ženské záležitosti a Chlapské záležitosti* – prednášky so zdravotníckou tematikou v Centre pomoci Liga proti rakovine v Martine

Všetky aktivity sa realizujú s pedagogickými zamestnancami školy, žiakmi a sociálnymi partnermi. Aktivity sú určené predovšetkým žiakom, pedagogickým zamestnancom, rodičom, zamestnávateľom a širokej verejnosti. Víťame všetky ďalšie návrhy a možnosti na spestrenie činnosti školy.

Škola bola zapojená aj do projektov financovaných z ESF „Národný projekt ďalšieho vzdelávania učiteľov odborných a všeobecno-vzdelávacích predmetov v oblasti ukončovania štúdia na stredných školách“, ktorých cieľom bola príprava učiteľov na tvorbu tém a kritérií hodnotenia sumatívneho hodnotenia žiakov.

V rámci spolupráce so Žilinskou univerzitou, katedrou riadenia a informatiky na projekte z ESF s názvom TOP- eL, kolektív 4 našich učiteľov pomáhal vytvoriť e-learningové animačné programy pre podporu odborného vzdelávania najmodernejšími interaktívnymi metódami výučby a testovania žiakov, venoval svoje sily a invenciu aj pri overovaní výsledkov projektu. Nemenej dôležitá je naša účasť v projekte z ESF Žilinskej univerzity, strojnícka katedra, „Zvyšovanie úrovne vzdelanosti pracovnej sily v oblasti moderných technológií pre potreby informačnej spoločnosti“. Osvojujeme si najmodernejšie poznatky z projektovania, overovania vlastností výrobkov a analýzy a simulácie fyzikálnych dejov. Význam projektu vidíme hlavne v prínose nových moderných poznatkov v oblasti strojárstva, jeho znovuobjavovaní a uvádzaní na miesto v praxi, ktoré mu v našom regióne zaručene patrí. V spolupráci s ŽU – katedrou železničnej dopravy sme v roku 2017 predložili MŠaŠ SR na schválenie nový odbor – mechanik železničnej prevádzky, ktorý od 1.9.2018 bol schválený ako experimentálny odbor. V spolupráci s ŽSSR sme v roku 2021 predložili MŠaŠ SR na schválenie nový odbor – rušňovodič, ktorý od 1. 9. 2023 bol schválený ako experimentálny odbor.

SOŠD Martin-Priekopa ďalej ponúka :

Akreditované kurzy:

1. Skúšky na overenie odbornej spôsobilosti na získanie čiastočnej kvalifikácie Elektromechanik – silnoprúdová technika (číslo oprávnenia 3558/2018/OPI – 20/1)

2. Vzdelávací program ďalšieho vzdelávania Elektromechanik – silnoprúdová technika 500 hodín (číslo POA: 3558/2017/110/1) Overenie odbornej spôsobilosti:
3. skúšky odbornej spôsobilosti elektrotechnikov pre získanie osvedčenia podľa § 21 Vyhlášky MPSVaR SR č. 508/2009 Z. z. pre žiakov, ktorí ukončili štúdium v študijných a učebných odboroch skupiny 26 elektrotechnik.

3.2 Medzinárodná spolupráca

- Takmer dve desaťročia trvajú výmenné pobyty žiakov SOŠD a žiakov Zespół Szkół Samochodowo-Budowlanych v Czestochowej v Poľsku
- Comenius 2 (2010 - 2012), partnerské školy z miest Freistadt, Rakúsko, Ľublinec Poľsko, Vila Franca de Xira, Portugalsko, Freyburg Nemecko. Spoločným cieľom bolo pracovať na téme slobodných miest v Európe, vytvoriť kuchársku knihu s receptami typickými pre jednotlivé krajiny, vytvoriť umelecké predmety a uskutočniť športové súťaže
- Comenius 3 (2013 - 2015) – multilaterálne školské partnerstvá. Partnerské školy: Liceul Tehnologic „Oltchim“ z Rumunska, Ekinözü Çok Programli Lisesi z Turecka a EDUCAnet – Soukromé gymnázium Ostrava, s.r.o. z ČR. Cieľom projektu bolo motivovať žiakov, ktorí majú nedostatok sebavedomia, aby boli schopní identifikovať svoje silné a slabé stránky a nebáli sa výzvy v osobnom, spoločenskom a pracovnom živote. Výstupy: Help me!, One stop career book
- e – twinnig: učiteľka anglického jazyka s kolegami z Turecka, Poľska, Talianska, Rumunska pracovala na projekte Multisensory learning in vocational schools. Projekt bol zameraný na učenie žiakov s poruchami učenia sa – dyslexia, dysgrafia. Výstup: učebné pomôcky pre týchto žiakov so zameraním na učebné štýly žiakov z hľadiska zmyslového učenia sa
- podaná prihláška projektu Erasmus+, kľúčová kompetencia KA2. Projekt "VAK it and Tac it!"- (Visualize, Auditorize, and learn with Kinaesthetic-Tactile Activities). Projekt bol schválený Národnou agentúrou na Slovensku, ale zatiaľ nemá pridelené finančné prostriedky. Projekt je zameraný na učenie žiakov s poruchami učenia sa (dyslexia, dysgrafia). Okrem stredných odborných škôl z Turecka (PAGEV Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi), Rumunska (COLEGIUL TEHNIC DE TRANSPORTURI AUTO), Talianska (I.T. Giordani-Striano) a Slovenska (Stredná odborná škola dopravná Martin-Priekopa koordinátor projektu) partnerom bude aj Žilinská univerzita
- V školskom roku 2017/18 sme sa stali partnerskou školou Střední školy železniční, technické a služeb zo Šumperka (ČR).Cieľ: kariény rast prostredníctvom výmenných pobytov žiakov na stážach vo firmách.
- ERASMUS + - zabezpečenie výmennej odbornej stáže v rámci programov EÚ pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport v programe ERASMUS + u zamestnávateľov v Českej republike v Kroměříži, Olomouci a v Prahe – aktívny.

Ciele medzinárodnej spolupráce sú:

- Podieľať sa na spoločných projektoch, ktoré by zabezpečili efektívny transfer poznatkov a skúseností.
- Posilniť a skvalitniť jazykovú prípravu žiakov (konverzačnú, odbornú).
- Posilniť a skvalitniť odbornú prípravu žiakov (transfer inovácií).
- Prezentovať vlastnú školu, mesto a krajinu.

- Spoznávať inú kultúru, históriu a životný štýl.
- Nadväzovať kontakty v rámci kariérového rastu.

3.3 Spolupráca so sociálnymi partnermi

Škola rozvíja všetky formy spolupráce so sociálnymi partnermi a verejnosťou. Predovšetkým sa zameriava na pravidelnú komunikáciu so svojimi partnermi – žiakmi, ich rodičmi a zamestnávateľmi.

Spolupráca s rodičmi

Rodičia sú členmi Rady školy. Všetci sú informovaní o priebehu vzdelávania žiakov na triednych schôdkach a konzultáciách s vyučujúcimi. Sú informovaní o aktuálnom dianí na škole, prospechu cez internetovú žiacku knižku, o pripravovaných akciách prostredníctvom webovej stránky školy. Cieľom školy je zvýšiť komunikáciu s rodičmi. Sme maximálne otvorení všetkým pripomienkam a podnetom zo strany rodičovskej verejnosti. Jednou z hlavných úloh školy bude spolupráca s rodičmi na školskom vzdelávacom programe.

Zamestnávateľa

Škola aktívne spolupracuje so Železnicami SR, Železničnou spoločnosťou Slovensko, Cargo s.r.o., ŽOS Vrútky, TSS Grade, TTS Martin, Slovenská pošta i s ostatnými kmeňovými a zmluvnými zamestnaneckými organizáciami. Spolupráca je zameraná hlavne na spoluprácu pri realizácii odborného výcviku a sprostredkovanie rôznych zaujímavých exkurzií. Zástupca ŽSR je členom Rady školy. Väčšina spolupracujúcich zamestnávateľov sa stáva zamestnávateľmi našich absolventov.

Iní partneri

Škola aktívne spolupracuje v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu a výchovy mimo vyučovania s ďalšími partnermi: s členmi a predstaviteľmi AZZZ železničnej dopravy a pôšt, s policajným zborom v Martine a Vrútkach, so zriaďovateľom pri naplňaní vízie školy, s priamo riadenými organizáciami MŠVVaŠ SR, MD SR, CPaP a ďalšími.

4. PROFIL ABSOLVENTA

Celková charakteristika absolventa

Vzdelávací program umožňuje absolventom získať všeobecné odborné vedomosti a zručnosti a kvalifikáciu na výkon náročnejších pracovných činností v oblasti železničnej dopravy. Absolvent ovláda príslušnú techniku, mechanizačné prostriedky, stroje a zariadenia potrebné na výkon povolania podľa príslušného odboru. Pozná pracovné postupy v danom odbore. Je schopný pracovať samostatne i v kolektíve, sústavne sa vzdelávať a zaujímať sa o rozvoj svojho odboru. Sleduje zmeny týkajúce sa činnosti, ktorú vykonáva. Ovláda nastavovanie strojov, vrátane opráv motorov, elektrických a hydraulických častí agregátov. Vykonáva údržbu, obsluhu, rekonštrukciu a opravy pevných elektrických trakčných a silnoprúdových zariadení. Pripravuje hnacie vozidlo, sleduje návestia a návestné znaky chodu vlaku, alebo posunujúceho dielu. Vykonáva skúšky brzdy vlaku.

Po absolvovaní vzdelávacieho programu absolvent disponuje týmito kompetenciami :

Kľúčové kompetencie

Kľúčové kompetencie sú tie, ktoré potrebujú všetci ľudia na svoje osobné naplnenie a rozvoj, zamestnateľnosť, sociálne začlenenie, udržateľný životný štýl, úspešný život v spoločnosti, ktorá žije v mieri, pre riadenie života so zodpovedným prístupom ku zdraviu a aktívne občianstvo.

Všetky kľúčové kompetencie sa považujú za rovnako dôležité. Každá z nich prispieva k úspešnému životu v spoločnosti. Kompetencie možno využívať v mnohých rôznych súvislostiach a rozličných kombináciách. Prekrývajú sa a nadväzujú na seba; aspekty, ktoré sú podstatné v jednej oblasti, zvyčajne podporujú kompetencie aj v ďalšej oblasti.

V súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie má absolvent úplného stredného odborného vzdelávania v rámci teoretického a praktického vyučovania nadobudnúť schopnosť rozvíjať tieto kľúčové kompetencie v nasledujúcich opisoch:

a) Gramotnosť

je schopnosť identifikovať, pochopiť, tvoriť a interpretovať koncepty, pocity, fakty a názory ústnou aj písomnou formou pomocou vizuálnych, zvukových a digitálnych materiálov v rozličných odboroch a kontextoch. Zahŕňa schopnosť efektívne komunikovať a nadväzovať kontakty s ostatnými.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- porozumieť akémukoľvek počutému vecnému textu, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho osobným a odborným záujmom;
- porozumieť obsahu a významu vecného textu (vrátane tabuliek, grafov, nákresov a schém), vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie a spojiť ich do ucelenej informácie;
- identifikovať v texte logické, časové a príčinnno-následné súvislosti;
- uplatniť základy kritického čítania, t. j. vie vnímať väčšinu problémov nastolených textom a identifikuje explicitné chyby a protirečenia, ktoré sa v texte nachádzajú;
- vyjadriť súvislé a logicky usporiadané ústne prejavy s rôznym cieľom pre špecifické publikum na témy, ktoré sú blízke jeho osobným a odborným záujmom;
- sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť;
- bez prípravy začať, udržiavať a ukončiť komunikáciu na akúkoľvek jemu blízku všeobecnú a odbornú tému;
- aktívne zapojiť do diskusie, svoj prejav formuluje zrozumiteľne a pokojne; dokáže sa pohotovo zorientovať v komunikačnej situácii a jasne reagovať zrozumiteľnou odpoveďou alebo otázkou;
- dodržiavať zásady spoločenskej komunikácie, dokáže komunikačnej situácii vhodne prispôbiť stratégiu, charakter a tón komunikácie;

- vytvoriť štruktúrovaný a kompozične zrozumiteľný text, ktorý mu je blízky témou alebo odbornosťou;
- pri tvorbe textu uplatniť logické, časové a príčinnno-následné súvislosti textu a požiadavky slovosledu v súlade s komunikačnou situáciou.

b) Viacjazyčnosť

je kompetencia, ktorá vymedzuje schopnosť používať rozličné jazyky na vhodnú a účinnú komunikáciu v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí. Ide o schopnosti sprostredkovať informácie medzi rôznymi jazykmi a médiami. Pokiaľ je to vhodné, môže zahŕňať zachovanie a ďalší rozvoj kompetencií v materinskom jazyku, ako aj osvojenie si úradného jazyka (jazykov) danej krajiny.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- pochopiť hlavné body jasnej štandardnej reči o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva vo svojom živote. Rozumie zmyslu mnohých rozhlasových alebo televíznych programov o aktuálnych udalostiach a témach osobného či odborného záujmu, keď je prejav relatívne pomalý a jasný;
- porozumieť textom, ktoré pozostávajú zo slovnej zásoby často používanej v každodennom živote alebo ktoré sa vzťahujú na jeho prácu;
- zvládnuť väčšinu situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí daným cudzím jazykom. Dokáže nepripravený vstúpiť do konverzácie na témy, ktoré sú známe, ktoré ho osobne zaujímajú, alebo ktoré sa týkajú osobného každodenného života;
- spojiť slovné spojenia jednoduchým spôsobom tak, aby opísal skúsenosti a udalosti, vlastné sny, nádeje a ambície. Stručne dokáže uviesť dôvody a vysvetlenia názorov a plánov, vyrozprávať príbeh alebo zápletku knihy či filmu a opísať vlastné reakcie;
- napísať jednoduchý súvislý text na témy, ktoré sú mu známe alebo ho osobne zaujímajú, alebo napríklad aj e-maily opisujúce jeho skúsenosti a dojmy.

c) Matematická kompetencia a kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve

matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie a porozumenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Kompetencia vo vede sa vzťahuje na schopnosť vysvetliť prírodné javy pomocou základných vedomostí a metodiky vrátane pozorovania a experimentovania s cieľom klásť otázky a odvodiť závery podložené dôkazmi. Kompetencie v technológii a inžinierstve sa chápu ako uplatňovanie daných vedomostí a metodiky ako odpovedí na vnímané ľudské túžby a potreby. Kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve zahŕňa porozumenie zmenám spôsobeným ľudskou činnosťou a zodpovednosti občana ako jednotlivca.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- efektívne aplikovať matematické princípy a postupy v rámci svojho odboru;
- komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky vrátane štatistických údajov a grafov;
- chápať vedu ako proces bádania rôznymi metódami vrátane pozorovania a riadených experimentov, logicky a racionálne myslieť pri overovaní hypotéz;
- aktívne zaujímať o etické otázky a podporu bezpečnosti a environmentálnej udržateľnosti, najmä pokiaľ ide o vedecko-technický pokrok v súvislosti s jednotlivcom, rodinou, komunitou a celosvetovými otázkami.

d) Digitálna kompetencia

zahŕňa sebaisté, kritické a zodpovedné využívanie digitálnych technológií na vzdelávanie, prácu a účasť na dianí v spoločnosti, ako aj interakciu s digitálnymi technológiami. Zahŕňa informačnú a dátovú gramotnosť, komunikáciu a spoluprácu, mediálnu gramotnosť, tvorbu digitálneho obsahu, bezpečnosť, otázky súvisiace s duševným vlastníctvom, riešenie problémov a kritické myslenie.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- používať digitálne technológie na podporu svojho aktívneho občianstva a sociálneho začlenenia,

spoluprácu s ostatnými a kreativnosť pri dosahovaní osobných, sociálnych alebo obchodných cieľov s uvedomením si príležitosti, obmedzení, vplyvov a rizík, ktoré predstavujú;

- kriticky pristupovať k platnosti, spoľahlivosti a vplyvu informácií a údajov dostupných vďaka digitálnym prostriedkom a poznať právne a etické zásady súvisiace s prácou s digitálnymi technológiami;

- chrániť informácie, obsah, údaje a digitálne identity, ako aj rozoznávať softvéry, zariadenia, umelú inteligenciu alebo roboty a efektívne s nimi pracovať;

- chápať všeobecné zásady, mechanizmy a logiku vyvíjajúcich sa digitálnych technológií a poznať základné funkcie a spôsoby použitia rôznych zariadení, softvérov a sietí.

e) Osobná a sociálna kompetencia a schopnosť učiť sa

je schopnosť uvažovať o vlastnej osobnosti, efektívne riadiť čas a informácie, konštruktívne spolupracovať s ostatnými a riadiť vlastné vzdelávanie a kariéru. Zahŕňa schopnosť zvládnuť zložité situácie, učiť sa, zachovať si fyzické aj duševné zdravie a dbať o svoje zdravie a viesť život zameraný na budúcnosť, byť empatický a zvládať konflikty v inkluzívnom a podporujúcom prostredí.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- starať o svoj fyzický a duševný rozvoj, uvedomovať si dôsledky nezdravého životného štýlu a závislostí;

- kriticky uvažovať o svojich vlastných predsudkoch a stereotypoch a o tom, čo sa za nimi skrýva;

- preukázať istotu vo svojej schopnosti zvládnuť výzvy v živote;

- dôsledne dodržiavať svoje záväzky voči iným;

- pri práci podporovať druhých aj napriek rozdielnym názorom;

- identifikovať zdroje učenia sa, vybrať najspoľahlivejšie zdroje informácií alebo uskutočniť zodpovedný výber z existujúcich možností;

- dokáže použiť explicitné a definovateľné kritériá, princípy alebo hodnoty pri tvorbe úsudkov.

f) Občianska kompetencia

je schopnosť konať ako zodpovedný občan a v plnej miere sa zúčastňovať na občianskom a sociálnom živote, a to opierajúc sa o znalosť sociálnych, hospodárskych, právnych a politických konceptov a štruktúr, ako aj o chápanie celosvetového vývoja a udržateľnosti.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- rešpektovať ľudí, ktorí majú odlišné názory v oblasti politiky a vierovyznania;

- vykonávať povinnosti aktívneho občana na miestnej, národnej alebo globálnej úrovni;

- porozumieť rôznym spôsobom, akými občania môžu ovplyvňovať politiku;

- kriticky uvažovať o vplyve propagandy na život jednotlivca, spoločnosti a vývoj súčasného sveta;

- dokáže zhodnotiť vplyv spoločnosti na svet prírody, napríklad z hľadiska rastu a vývoja populácie, spotreby prírodných zdrojov.

g) Kompetencia v oblasti kultúrneho povedomia a prejavu

zahŕňa chápanie a rešpektovanie toho, ako sa myšlienky a význam kreatívne vyjadrujú a šíria v rôznych kultúrach a prostredníctvom rôznych druhov umenia a iných kultúrnych foriem. Zahŕňa rozvoj a vyjadrovanie vlastných názorov a schopnosť identifikovať svoje miesto alebo úlohu v spoločnosti rôznymi spôsobmi a v rôznych kontextoch.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- vyhľadávať možnosti spoznať iné kultúry s cieľom spoznať tradície a iný pohľad na svet;

- zaujať otvorený postoj a rešpekt k rôznorodosti kultúrneho prejavu, ako aj etický a zodpovedný prístup k intelektuálnemu a kultúrnemu vlastníctvu;

- poznať miestnu, národnú, regionálnu, európsku a globálnu kultúru a jej prejavy vrátane jazyka, dedičstva a tradícií či kultúrnych produktov a porozumieť tomu, ako sa tieto prejavy môžu navzájom ovplyvňovať a ako môžu ovplyvňovať názory jednotlivca.

Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má:

- definovať odbornú terminológiu,
- ovládať technologické postupy v oblasti železničnej dopravy a prepravy s využitím mechanizačných prostriedkov,
- definovať základné právne normy a predpisy potrebné v doprave a preprave,
- definovať základné ekonomické pojmy a vzťahy v oblasti železničnej dopravy a prepravy
- vypočítať jednoduché technické výpočty s použitím tabuliek a noriem,
- charakterizovať jednotlivé druhy vozidiel a vhodnosť ich použitia pre jednotlivé prepravné činnosti,
- popísať konštrukciu a technické možnosti jednotlivých dopravných prostriedkov,
- popísať základné druhy materiálov používaných v odbore a ich hospodárnom využívaní a šetrení energie
- zobraziť graficky rôznymi spôsobmi elektrické súčiastky a elektronické zariadenia, základné strojové súčiastky a ich sústavy,
- rozoznať materiály, ich vlastnosti a využitie, vybrať a zvoliť vhodné materiály na konštruovanie celkov
- aplikovať elektrotechnické zákony v praxi,
- riešiť elektrické a elektronické obvody,
- rozoznať traťové stroje, ich použitie v praxi
- definovať funkčné časti traťových strojov
- aplikovať poznatky elektrotechniky pri údržbe a opravách trakčných a silnoprúdových zariadení
- definovať automatické riadenie procesov a ich diaľkový prenos,
- dodržať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce, tvorby a ochrany životného prostredia,

b) Požadované zručnosti

Absolvent vie:

- vykonávať práce a činnosti v doprave,
- sa správne orientovať v služobných a prevádzkových predpisoch a pomôckach,
- obsluhovať oznamovacie a zabezpečovacie zariadenia,
- aplikovať základné fyzikálne zákony a javy v oblasti železničnej dopravy a prepravy,
- čítať výrobné výkresy súčiastok a jednoduchých zostáv a podzostáv,
- ovládať ručné a strojné spracovanie kovových i nekovových materiálov,
- vykonať bežnú údržbu, prevádzkové opravy, čistiť stroje a zariadenia,
- dodržiavať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a hygienu práce, predpisy požiarnej ochrany zdravia a vie zaobchádzať s protipožiarnym zariadením.
- vybrať a pripraviť potrebné náradie, prístroje, stroje a zariadenia, materiál a suroviny potrebné pre konkrétny technologický proces,
- postupovať podľa schválených postupov, dodržiavať technologickú disciplínu, technické a technologické normy, legislatívu vrátane hygienických bezpečnostných a preventívnych opatrení,
- vykonať údržbu traťových strojov a zariadení, bežné opravy podľa požiadaviek profilu absolventa odboru,
- vykonať montáž a demontáž jednoduchých agregátov traťových strojov a mechanizácie

- riadiť a vykonávať údržbu železničných koľajových vozidiel pri preprave a posune
- pripraviť hnacie vozidlo
- sledovať návesti a návestné znaky, chod vlaku alebo posunujúcich dielov
- vykonávať odborné pomocné práce pri zabezpečovaní prevádzky, údržby, opráv a rekonštrukcií zariadení silnoprúdovej techniky, pevných elektrických trakčných zariadení
- racionálne riešiť jednoduché problémové situácie v odborných činnostiach.

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- dôslednosťou a zodpovednosťou pri riešení pracovných povinností,
- samostatnosťou pri práci, samostatným riešením bežných úloh,
- manuálnou zručnosťou v činnostiach konkrétneho odboru,
- kreatívnym myslením,
- schopnosťou integrácie a adaptability
- organizačnými a komunikatívnymi vlastnosťami,
- prispôsobivosťou v nových pracovných podmienkach,
- vhodným sociálnym správaním a prejavmi,
- sebadisciplínou a mobilitou,
- potrebnou dávkou sebadôvery a pozitívnym prístupom k povinnostiam

5. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

5.1 Popis vzdelávacieho programu

Vzdelávací program umožňuje absolventom získavať všeobecné odborné vedomosti a zručnosti a kvalifikáciu na výkon náročnejších pracovných činností v oblasti železničnej a vodnej dopravy a v oblasti poštovej prevádzky a prepravy.

V profile absolventa študijného odboru sa integruje sústava vlastností a schopností dôležitých pre úspešné zvládnutie pracovných situácií – schopností tvorivo a samostatne myslieť a pohotovo rozhodovať, realizovať získané poznatky v praktickom živote.

Pozná základné úlohy odvetvia, odboru a organizácie, pre ktorú sa pripravuje.

Podmienkou ďalšieho odborného a iného sebazvdelávania je schopnosť absolventa učiť sa a chápať vzdelávanie ako celoživotný proces.

Vyššie uvedené činnosti, ktoré sú v podstate náplňou práce absolventov podľa konkrétnych odborov žiaci si osvojujú v rámci odbornej prípravy. V odbornom výcviku sa utvárajú základné odborné zručnosti v odborných činnostiach pod priamym vedením majstrov odbornej výchovy a v systéme duálneho vzdelávania pod vedením inštruktorov, rozvíjajú a upevňujú sa v samostatnej práci žiakov a kontrole majstrov odbornej výchovy a inštruktorov.

Odbornú prípravu umocňujú: absolvovanie odborných exkurzií a realizácia odborného výcviku na špecializovaných pracoviskách.

Prehĺbenie odbornej prípravy umožňujú špeciálne účelové kurzy organizované počas tohto vzdelávacieho programu. Po skončení programu sú to odborné kurzy prevažne na pracoviskách, ktoré absolventom pomôžu zaškoliť sa na konkrétne činnosti pracoviska.

5.2 Organizácia výučby

Príprava v školskom vzdelávacom programe v učebnom odbore 3769 K rušňovodič / rušňovodička zahŕňa teoretické a praktické vyučovanie. Výučba je organizovaná v dvojtýždňových cykloch.

Teoretické vyučovanie je organizované v priestoroch školy, Zelená 2, Martin–Priekopa. Všeobecná zložka vzdelávania vychádza zo skladby všeobecno-vzdelávacích predmetov učebného plánu. V jazykovej oblasti je vzdelávanie a príprava zameraná na slovnú a písomnú komunikáciu, ovládanie oznamovacieho odborného prejavu v slovenskom jazyku, na vyjadrovanie sa v bežných situáciách spoločenského a pracovného styku v cudzom jazyku. Žiaci sa tiež oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti, základnými princípmi etiky, zásadami spoločenského správania. Osvojujú si základy matematiky a informatiky, ktoré sú nevyhnutné pre výkon povolania. V odbornom vzdelávaní je príprava zameraná na získanie poznatkov železničnej základne v 1. a 2. ročníku, špecializácia prebieha v 3. a 4. ročníku náplňou odborných predmetov. V rámci odborného výcviku žiaci získavajú teoretické a praktické zručnosti. Veľký dôraz sa kladie na rozvoj osobnosti žiaka, na formovanie ich osobnostných a profesionálnych vlastností, postojov a hodnotovej orientácie.

Praktické vyučovanie je organizované formou odborného výcviku na pracoviskách zamestnávateľa. Praktická príprava prebieha v 1. a 2. ročníku v priestoroch školských dielní, ktoré sú v prenájme zamestnávateľov, v 3. a 4. ročníku sa realizuje priamo na pracoviskách u zamestnávateľov, je zabezpečená zmluvnými vzťahmi s fyzickými a právnickými osobami. (Zmluva o duálnom vzdelávaní, učebná zmluva)

5.3 Základné údaje o štúdiu

Dĺžka štúdia:	4 roky
Forma výchovy a vzdelávania:	Denné štúdium pre absolventov základnej školy
Poskytnutý stupeň vzdelania:	Úplné stredné odborné vzdelanie
Vyučovací jazyk:	Štátny jazyk
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	Nižšie stredné všeobecné vzdelanie a splnenie podmienok prijímacieho konania
Spôsob ukončenia štúdia:	Maturitná skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania:	Vysvedčenie o maturitnej skúške
Doklad o získanej kvalifikácii:	Vysvedčenie o maturitnej skúške Výučný list
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Odborne kvalifikovaný pracovník schopný vykonávať pracovné činnosti v oblasti železničnej prevádzky, koľajových zariadení, hnacích vozidiel a traťových mechanizmov
Možnosti ďalšieho štúdia:	Pomaturitné štúdium. Študijné programy prvého, alebo druhého stupňa vysokoškolského štúdia alebo ďalšie vzdelávacie programy zamerané na rozšírenie kvalifikácie, jej zmenu alebo zvýšenie.

5.4 Zdravotné požiadavky na uchádzača

Prijatie uchádzača do zvoleného odboru je podmienené kladným posúdením zdravotného stavu všeobecným lekárom na prihláške na štúdium pre zvolený odbor.

Uchádzač so zdravotným znevýhodnením pripojí k prihláške vyjadrenie všeobecného lekára o schopnosti študovať zvolený odbor výchovy a vzdelávania.

Do študijného odboru môžu byť prijatí uchádzači, ktorých zdravotný stav zodpovedá podmienkam stanoveným pre príslušné profesie vyhláškou č. 245/2010 Z. z. Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR o odbornej spôsobilosti, zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti osôb pri prevádzkovaní dráhy a dopravy na dráhe.

Najčastejšie choroby a ohrozenia zdravia v dôsledku výkonu povolání v odboroch 37

Doprava pošty a telekomunikácie vznikajú pri nedodržaní bezpečnosti práce, hlavne pri zariadeniach vysokého napätia a pri prácach na zariadeniach pod napätím. Medzi hlavné faktory vzniku ohrozenia zdravia môžeme zaradiť neodbornú manipuláciu, nedostatočné zabezpečenie pracoviska pri práci na vn a vvn zariadeniach, používanie poškodeného pracovného náradia a pod.

Ďalšie choroby vznikajúce priamym výkonom týchto povolání nie sú pre skupinu týchto odborov charakteristické viac, ako pre iné druhy povinností.

6. TABUĽKA PREVODU ŠVP NA ŠkVP 4 – ročný študijný odbor s praktickým vyučovaním formou odborného výcviku

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	41	1312
Odborné vzdelávanie	86,5	2768
Disponibilné hodiny	5,5	176
CELKOM	133	4256

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium	predmety	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	41	1312		12,5	10,5	9,5	8,5
Jazyk a komunikácia <ul style="list-style-type: none"> slovenský jazyk a literatúra prvý cudzí jazyk 	24	768	slovenský jazyk a literatúra prvý cudzí jazyk	3 3	3 3	3 3	3 3
Človek, hodnoty <ul style="list-style-type: none"> etická výchova/náboženská výchova 	2	64	etická výchova/náboženská výchova	1	1	0	0
Človek a spoločnosť <ul style="list-style-type: none"> dejepis občianska náuka 	2	64	dejepis občianska náuka	1 1	0 0	0 0	0 0
Človek a príroda <ul style="list-style-type: none"> fyzika chémia biológia geografia 	3	96	fyzika	1	1	1	0
Matematika a práca s informáciami							

• matematika • informatika	6	192	matematika	1,5	1,5	1,5	1,5
Zdravie a pohyb • telesná a športová výchova	4	128	telesná a športová výchova	1	1	1	1
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	86,5	2768		20	21	21,5	24
Teoretické vzdelanie	19	608		5	3,5	4	6,5
			ekonomika	0	0	0	1,5
			doprava	1	1,5	0	0
			dopravná prevádzka	0	0	2	1
			železničné predpisy	0	0	0	2
			strojnictvo	2	1	0	0
			elektrotechnika	2	1	1	0
			oznamovacia a zabezpečovacia technika	0	0	1	2
Praktická príprava	67,5	2160		15	17,5	17,5	17,5
			odborný výcvik	15	17,5	17,5	17,5
Disponibilné hodiny	5,5	176		1	1,5	2	1
			aplikovaná informatika	1	0,5	0	0
			železničná dopravná prevádzka	0	1	0	0
			oznamovacia a zabezpečovacia technika	0	0	1	1
			železničná preprava	0	0	1	0
SPOLU	133	4256		33,5	33	33	33,5
Účelové kurzy/ učivo							
Účelové cvičenia				12	12	0	0
Ochrana života a zdravia				0	0	18	0
Telovýchovno-výcvikový kurz				15	15	0	0

6.1 Učebný plán pre 4-ročné študijné odbory s rozšíreným počtom hodín praktického vyučovania

3769 K rušňovodič / rušňovodička

Škola (názov, adresa)	Stredná odborná škola dopravná Zelená 2, 036 08 Martin - Priekopa				
Názov ŠkVP	3769 K rušňovodič/rušňovodička				
Kód a názov ŠVP	37 Doprava pošty a telekomunikácie				
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička				
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie - 354				
SKKR	4				
EKR	4				
Dĺžka štúdia	4 roky				
Forma štúdia	denná				
Druh školy	štátna				
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk				
Kategoríe a názvy vyučovacích predmetov	Počet týždenných vyučovacích hodín v ročníku				
	1.	2.	3.	4.	Spolu
Akademické predmety	12,5	10,5	9,5	8,5	41
Jazyk a komunikácia					
slovenský jazyk a literatúra	3	3	3	3	12
prvý cudzí jazyk a) b) c)	3	3	3	3	12
Človek a hodnoty					
etická výchova/náboženská výchova c) d)	1	1	0	0	2
Človek a spoločnosť					
dejepis	1	0	0	0	1
občianska náuka	1	0	0	0	1
Človek a príroda					
fyzika	1	1	1	0	3
Matematika a práca s informáciami					
matematika	1,5	1,5	1,5	1,5	6
Zdravie a pohyb					
telesná a športová výchova a) c) e)	1	1	1	1	4
Profesijné predmety	20	21	21,5	24	86,5
Teoretické vzdelávanie	5	3,5	4	6,5	19
ekonomika g)	0	0	0	1,5	1,5
doprava	1	1,5	0	0	2,5
dopravná prevádzka	0	0	2	1	3
železničné predpisy	0	0	0	2	2
strojníctvo	2	1	0	0	3
elektrotechnika c) l)	2	1	1	0	4

oznamovacia a zabezpečovacia technika	0	0	1	2	3
Praktická príprava	15	17,5	17,5	17,5	67,5
odborný výcvik a) c) f)	15	17,5	17,5	17,5	67,5
Disponibilné hodiny profesijné	1	1,5	2	1	5,5
aplikovaná informatika c) l)	1	0,5	0	0	1,5
železničná dopravná prevádzka	0	1	0	0	1
oznamovacia a zabezpečovacia technika	0	0	1	1	2
železničná preprava	0	0	1	0	1
Spolu	33,5	33	33	33,5	133
Kurzy					
Účelové cvičenie i)	12	12			
Kurz ochrana života a zdravia i)			18		
Kurz pohybových aktivít v prírode j)	15	15			

Prehľad využitia týždňov

Činnosť	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Vyučovanie podľa rozpisu	33	33	33	30
Maturitná skúška				1
Časová rezerva(účelové kurzy, opakovanie učiva, exkurzie, výchovno-vzdelávacie akcie a i.)	6	6	6	5
Účasť na odborných akciách	1	1	1	1
Spolu týždňov	40	40	40	37

Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 4-ročné študijné odbory s praktickým vyučovaním formou odborného výcviku:

- Trieda sa môže deliť na skupiny podľa potrieb odboru štúdia a podmienok školy.
- V rámci 1. cudzieho jazyka sa vyučujú buď dva alebo tri z jazykov – anglický jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk.
- Po prerokovaní s pedagogickou radou a Radou školy na základe rozhodnutia riaditeľa školy predmet teoretického vzdelávania a praktickej prípravy možno spájať do viachodinových celkov.
- Predmety etická výchova/náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách najviac 20 žiakov. Predmety sa neklasifikujú na vysvedčení, uvádza sa čo žiak (žiačka) absolvoval (absolvovala)
- Predmet telesná a športová výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať do maximálne dvojhodinových celkov.
- Praktická príprava sa realizuje formou praktických cvičení a formou odborného výcviku. Na praktických cvičeniach a na odbornom výcviku sa môžu žiaci deliť do skupín najmä z ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Odborný výcvik v 1. ročníku sa uskutočňuje v priestoroch

školských dielní SOŠD, Zelená 2, Martin-Priekopa, v druhom, treťom a štvrtom ročníku môže byť realizovaný u zamestnávateľov na pracovisku praktického vyučovania.

- g) Predmet ekonomika má teoreticko-praktický charakter. Súčasťou predmetu sú praktické cvičenia. Zastúpenie teoretického vzdelávania z celkového obsahu predmetu počas štúdia je vyšpecifikovaný v učebnej osnove daného predmetu.
- h) Žiaci v každom ročníku absolvujú exkurzie (1 – 2 dni v školskom roku na prehĺbenie, upevnenie a rozšírenie poznatkov získaných v teoretickom vyučovaní). Exkurzie sú súčasťou výchovno- vzdelávacieho procesu. Pripravuje a vedie ich učiteľ, ktorého vyučovací predmet najviac súvisí s obsahom exkurzie.
- i) Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je Kurz na ochranu života a zdravia. Kurz na ochranu života a zdravia sa organizuje v treťom ročníku, trvá 3 dni po 6 hodín. Účelové cvičenia sú súčasťou prierezovej témy Ochrana života a zdravia. Uskutočňujú sa v prvom a druhom ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku školského roka raz.
- j) Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je kurz pohybových aktivít v prírode, ktorý sa koná v rozsahu 5 vyučovacích dní, najmenej však v rozsahu 15 vyučovacích hodín. Organizuje sa v 1 ročníku štúdia (so zameraním na zimné športy) a v druhom ročníku štúdia (so zameraním na letné športy).
- k) V treťom a štvrtom ročníku je možné odborné predmety vyučovať cez moduly.
- l) Odborné predmety majú teoreticko-praktický charakter. Súčasťou predmetu sú praktické cvičenia. Zastúpenie teoretického vzdelávania z celkového obsahu predmetu počas štúdia je vyšpecifikovaný v učebnej osnove daného predmetu.

Tabuľka vzťahu kľúčových kompetencií k obsahu vzdelávania

Prehľad kľúčových kompetencií v jednotlivých predmetoch	Kompetencie osobná a sociálna, schopnosť učiť sa, gramotnosť	Kompetencie digitálna, matematická, vo vede, v technológii a inžinierstve, viacjazyčnosť	Kompetencie občianska, v oblasti kultúrneho povedomia a prejavu
Akademické predmety			
slovenský jazyk a literatúra	☺	☺	☺
cudzí jazyk	☺	☺	☺
občianska náuka		☺	☺
etická/náboženská výchova		☺	☺
dejepis		☺	☺
fyzika		☺	☺
matematika	☺	☺	
informatika	☺	☺	
Telesná a športová výchova			☺
odborné predmety			
ekonomika	☺	☺	☺
doprava	☺	☺	☺
dopravná prevádzka	☺	☺	
oznamovacia a zabezpečovacia technika			☺
železničné predpisy		☺	☺
strojnictvo		☺	
elektrotechnika		☺	
odborný výcvik		☺	☺
Účelové kurzy			
Účelové cvičenia	☺		☺

Kľúčové kompetencie predstavujú spoločne uplatňované zásady a pravidlá pri vybraných postupoch, metódach a formách práce, pri organizovaní rôznych slávnostných alebo výnimočných príležitostí, akcií alebo aktivít, mali by podporovať a rozvíjať aktivitu, tvorivosť, zručnosť, učenie žiaka. Výchovné a vzdelávacie stratégie (ďalej len „VVS“) nie sú formulované ako ciele, konkrétne metódy, postupy, pokyny alebo predpokladané výsledky žiakov, ale predstavujú spoločný postup, prostredníctvom ktorého by učitelia dovedli žiakov k vytváraniu alebo ďalšiemu rozvoju kľúčových kompetencií.

VVS sú v našom školskom vzdelávacom programe stanovené pre každý vyučovací predmet a pre vybrané kľúčové kompetencie tak, ako to ukazuje tabuľka. Táto stratégia bola odsúhlasená všetkými predmetovými komisiami na škole.

6.2 Začlenenie prierezových tém do ŠkVP

Začlenenie prierezových tém do vyučovacích predmetov je uvedené vo vzdelávacích štandardoch a v TVVP jednotlivých predmetov. Sú realizované vychádzkami, pozorovaním, rozhovorom, diskusiou, skupinovú prácou, prácou s textom, prezentáciou projektov, návštevou múzeí, galérie, skanzenu, knižnice.

V našom ŠKVP máme začlenené prierezové témy:

I. Environmentálna výchova

Environmentálna výchova vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu. Ide o rozvíjanie a najmä pochopenie nevyhnutného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti, ktorý umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím, kde sú vzájomne prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

Na realizácii prierezovej témy sa podieľajú viaceré vzdelávacie oblasti (vyučovacie predmety). Vzájomným prepojením, rozšírením, upevňovaním a systematizáciou vedomostí, špeciálnych návykov a zručností upozorňujeme žiakov na súvislosti medzi poznatkami, ktoré si už osvojili na pochopenie problematiky zo širšieho pohľadu. Len tak dokážu skutočne pochopiť globálne problémy. Pochopenie je základnou podmienkou aktívneho prístupu žiakov k efektívnej ochrane a udržateľnému stavu životného prostredia.

Prínos environmentálnej výchovy k rozvoju osobnosti žiaka:

V oblasti vedomostí, zručností a schopností

- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;
- poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta;
- schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu v pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
- vedieť hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce;

V oblasti postojov a hodnôt

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu
- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť;

Tematické okruhy

1. Ochrana prírody a krajiny

- Les (význam lesa, funkcia lesného ekosystému, les v našom prostredí, vzájomné vzťahy v ekosystéme lesa, negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie),
- pole (význam, zmeny krajiny vplyvom činnosti človeka, spôsoby hospodárenia na poli, okolie polí),
- vodné zdroje (ľudské aktivity spojené s vodným hospodárstvom, hospodárenie s vodou),
- more (druhovú rozmanitosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého),
- tropický dažďový prales (druhovú rozmanitosť, miznutie tropických dažďových pralesov a ich následky na ekologickú rovnováhu Zeme);
- ľudské sídlo – mesto – dedina (umelý ekosystém, jeho funkcia a vzťah k okoliu, aplikácia na miestne podmienky, urbanizácia - vplyv na prírodu a krajinu),
- kultúrna krajina (pochopenie dôsledkov rozhodnutí a činnosti ľudí v minulosti na súčasný stav životného prostredia).

2. Zložky životného prostredia

- Voda (význam vody, kolobeh vody, ochrana jej čistoty, ohrozovanie vôd, pitná voda u nás a vo svete, čistenie odpadových vôd, spôsoby riešenia),
- ovzdušie (význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia),
- pôda (význam pôdy pre život na Zemi, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo),
- zachovanie biodiverzity (význam druhej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana).

3. Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana

- Význam prírodných zdrojov pre človeka, obnoviteľné prírodné zdroje, neobnoviteľné prírodné zdroje, racionálne využívanie prírodných zdrojov vo vzťahu k udržateľnému rozvoju, využívanie alternatívnych zdrojov energie.

4. Ľudské aktivity a problémy životného prostredia

- Poľnohospodárstvo a životné prostredie, doprava a životné prostredie (význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia),
- priemysel a životné prostredie (priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťah priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti),
- odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi (odpady a príroda, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhy odpadu, likvidácia, triedenie, recyklovanie odpadu,),
- ochrana prírody a kultúrnych pamiatok (význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok, ochrana mestských pamiatok zaradených do zoznamu Svetového dedičstva, právne riešenie u nás , v EÚ a vo svete),
- zmeny v krajine (dôsledky urbanizácie –narušovanie prírodných ekosystémov, záber poľnohospodárskej pôdy, územné plánovanie z hľadiska ochrany životného prostredia),
- dlhodobé programy zamerané na zvyšovanie ekologického vedomia ľudí (Agenda 21, Deň Zeme, Deň životného prostredia OSN...)

5. Vzťah človeka k prostrediu

- naše mesto, obec (prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, príroda a kultúra nášho okolia a jej ochrana),
- náš životný štýl(spotreba vecí, energie, odpady, vplyv na prostredie),
- lokálne a globálne ekologické problémy (príklad problému, jeho príčina, dôsledok, súvislosť ,možnosti a spôsoby riešenia, vlastný názor, jeho zdôvodnenie a prezentácia),
- prostredie a zdravie (kvalita života, rozmanitosť vplyvov prostredia na zdravie, možnosti a spôsoby ochrany zdravia, environmentálne zdravie),
- nerovnomernosť života na Zemi (rozdielne podmienky prostredia a rozdielny spoločenský vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky globálnych ekologických problémov a princípy udržateľnosti rozvoja).

II. Finančná gramotnosť

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý

umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie. Gramotnosť je súbor znalostí a hodnotových postojov občana.

V prípade finančnej gramotnosti sú tieto znalosti potrebné na to, aby:

- finančne zabezpečiť seba a svoju rodinu,
- aktívne vystupovať na trhu finančných produktov a služieb.

Kompetencie sa postupne zameriavajú na minimálnu úroveň, až do momentu absolvovania strednej školy.

Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti.

Očakávania opisujú, akým spôsobom by mali žiaci byť schopní aplikovať vedomosti a zručnosti pri každodenných finančných rozhodnutiach a činnostiach. Očakávania odrážajú napredovanie v získavaní poznatkov, zručností a skúseností.

Témy:

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach;

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov;

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi;

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodu, ochrany proti praniu špinavých peňazí.

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávania, že žiak je schopný:

Analyzovať aktívnu a pasívnu komunikáciu s finančnými inštitúciami. Uviesť príklady situácií, v ktorých sú osoby alebo subjekty oprávnené získavať osobné informácie/údaje.

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť základné práva a povinnosti spotrebiteľov na modelových situáciách (aj z pohľadu podnikateľa). Rozoznať, identifikovať cenové triky a klamlivé a zavádzajúce ponuky. Identifikovať bežné typy spotrebiteľských a finančných podvodov, vrátane on-line podvodov.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť dohľad nad finančným trhom v Slovenskej republike – Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“. Vysvetliť rozdiel medzi Fondom ochrany vkladov a Garančným fondom investícií. Charakterizovať finančné inštitúcie a využívanie ich produktov a služieb cez internet.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodu, ochrany proti praniu špinavých peňazí Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť pojem pranie špinavých peňazí. Uviesť možnosti zamedzenia prania špinavých peňazí. Opísať postup oznámenia korupcie a oznámenia podvodu. Rozlišovať legálne a nelegálne podnikateľské aktivity.

2. Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov Očakávania, že žiak je schopný:

Rozlíšiť nominálnu mzdu, reálnu mzdu a cenu práce. Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátne príspevky a sociálne dávky, príjem z podnikateľskej činnosti).

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať spôsoby krytia deficitu (úvery, splátkový predaj, leasing). Zostaviť podnikateľský a finančný plán podniku – právnickej osoby. Vysvetliť možnosti, ako splácať dlhy. Navrhnuť spôsoby riešenia schodkového a prebytkového rozpočtu.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť rozdiel medzi priamymi a nepriamymi daňami. Charakterizovať daňový a odvodový systém v Slovenskej republike. Identifikovať položky bežne odpočítavané z hrubej mzdy.

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania

Očakávania, že žiak je schopný:

Vymedziť a porovnať právne formy pre oblasť podnikania. Vyhľadať základné právne predpisy pre oblasť podnikania. Opísať prejavy a dôsledky negatívnych javov, ako je korupcia, zneužívanie finančných prostriedkov EÚ, lobbying, rodinkárstvo, nekalé marketingové aktivity a nelegálne podnikateľské aktivity, konštruktívne diskutovať o tom,

ako sa k nim osobne postaviť a ako s nimi bojovať. Vysvetliť postup založenia a vzniku živnosti alebo iného podnikateľského subjektu v styku s verejnou správou.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Čiastková kompetencia 4: Popísať používanie rôznych metód platenia

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť obvyklé spôsoby nakladania s voľnými finančnými prostriedkami. Zhodnotiť ako vplýva spotreba na úspory a/alebo investície.

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Očakávania, že žiak je schopný:

Stanoviť si kroky na dosiahnutie krátko, stredne a dlhodobých finančných cieľov. Analyzovať vplyv inflácie najmä na hodnotu peňazí, príjem, kúpnu silu, výnosy z investícií. Rozlíšiť charakter práce finančného sprostredkovateľa, odborníka na finančné poradenstvo a daňového poradcu.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť tvorbu ceny na základe nákladov, zisku, DPH. Kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou a porozumieť úlohám marketingu.

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Očakávania, že žiak je schopný:

Používať kurzový lístok pri výmene peňazí. Zvoliť vhodné platobné nástroje (bez/hotovostné úhrady, inkasá, platobné karty a pod.). Vysvetliť rozdiel medzi využívaním osobného a podnikateľského účtu.

4. Úver a dlh

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť algoritmus zloženého úročenia. Charakterizovať ročnú percentuálnu mieru nákladov (RPMN), úrokovú mieru, fixáciu, predčasné splatenie úveru. Navrhnuť výber najvhodnejšieho finančného produktu vzhľadom na svoje potreby.

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom

Očakávania, že žiak je schopný:

Identifikovať rôzne druhy úverov a ich zabezpečenie (vrátane úverov na bývanie resp. hypotekárnych úverov). Uviesť rozdiel pri poskytovaní úveru pre bežného občana a pre podnikateľa.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť spôsoby vyrovnania opätovného zadlženia. Posúdiť účel vyhlásenia (osobného) bankrotu a jeho možné dôsledky na majetok, zamestnanosť, cenu a dostupnosť úverov. Zhrnúť práva dlžníkov a veriteľov, týkajúce sa zrážok zo mzdy a odňatia majetku v prípade nezaplatenia dlhu (exekúcia).

5. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť rozdiel medzi sporením a investovaním.

Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy Očakávania, že žiak je schopný:

Porovnať hlavné črty úročených účtov vo finančných inštitúciách (bežné účty, sporiace účty, termínované vklady). Porovnať riziká a výnosy z rôznych typov investícií (vrátane výnosov z podnikateľskej činnosti a dôchodkového sporenia).

6. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie Očakávania, že žiak je schopný:

Popísať výber vhodného poistného produktu s ohľadom na vlastné potreby. Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením Očakávania, že žiak je schopný:

Demonštrovať na konkrétnom príklade, aké druhy verejného poistenia je potrebné platiť pri brigádnickej činnosti študentov. Charakterizovať dôchodkové poistenie – 1. pilier, 2. pilier a 3. pilier. Vedieť rozlíšiť verejné a komerčné poistenie.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť druhy poistenia, ktoré sa môžu vzťahovať na náhodné poškodenie majetku alebo zdravia inej osoby. Vysvetliť rozdiel medzi poistením vlastného majetku a poistením zodpovednosti súvisiacej s vlastníctvom majetku. Vysvetliť podstatu a význam životného poistenia.

III. Čitateľská gramotnosť

Požiadavky na funkčnú (čitateľskú) gramotnosť boli transformované do koncepcie obsahovej reformy školstva v Slovenskej republike a vyjadrené kľúčovými kompetenciami žiaka v Štátnom vzdelávacom programe. Prácu s informáciami vymedzujú dve kľúčové kompetencie:

1. kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa, v rámci ktorej žiak:

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja;
- reflektuje proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa;
- kriticky zhodnotí informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracováva a prakticky využíva;

2. sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti), v rámci ktorých žiak:

- využíva všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie;
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie.

Z opisu požadovaných kompetencií vyplýva, že podmienkou úspešného a zmysluplného fungovania človeka je jeho schopnosť orientovať sa v množstve informácií rôzneho druhu a rôznej kvality, čo zahŕňa výber, analýzu, syntézu a hodnotenie informácií v texte.

7. UČEBNÉ OSNOVY

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola dopravná Zelená 2, Martin- Priekopa
Názov školského vzdelávacieho programu	3769 K rušňovodič / rušňovodička
Kód a názov ŠVP	37 Doprava, pošty a telekomunikácie
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič / rušňovodička
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie – 354
SKKR	4
EKR	4
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná

7.1 učebné osnovy všeobecnovzdelávacích predmetov

Názov predmetu	slovenský jazyk a literatúra
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne, spolu 99 vyučovacích hodín
Ročník	prvý, druhý, tretí
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne, spolu 90 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Kód a názov učebného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	anglický jazyk
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne, spolu 99 vyučovacích hodín
Ročník	prvý, druhý, tretí
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne, spolu 90 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Kód a názov učebného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	etická výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	prvý, druhý
Kód a názov učebného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	náboženská výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	prvý, druhý
Kód a názov učebného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

názov predmetu	dejepis
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	prvý
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	občianska náuka
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	prvý
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	fyzika
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	prvý, druhý, tretí
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský

Názov predmetu	matematika
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne, spolu 50 vyučovacích hodín
Ročník	prvý, druhý, tretí
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne, spolu 45 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Časový rozsah výučby	1hodina týždenne, spolu 33 hodín
Ročník	prvý, druhý, tretí
Časový rozsah výučby	1hodina týždenne, spolu 30 hodín
Ročník	štvrtý
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

7.2 Odborné vzdelávanie

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola dopravná Zelená 2, 036 08 Martin - Priekopa
Názov školského vzdelávacieho programu	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Kód a názov ŠVP	37 Doprava, pošty a telekomunikácie
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie – 354
SKKR	4
EKR	4
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná

VZDELÁVACIE OBLASTI

Odborné vzdelávanie umožňuje žiakom získať odborné vedomosti a manuálne zručnosti na vykonávanie kvalifikovaných pracovných činností v oblasti železničnej dopravy a v oblasti železničnej prevádzky a prepravy. Základným cieľom je osvojiť si vedomosti a zručnosti potrebné pre zvládnutie celého okruhu učiva. Žiaci získavajú, upevňujú a prehlbujú si vedomosti, zručnosti a návyky predpísané na zvládnutie budúceho povolania. Pri práci dodržiavajú zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a protipožiarnej ochrany.

Prehľad vzdelávacích oblastí

- 1) Teoretické vzdelávanie
- 2) Praktická príprava

7.2.1 Teoretické vzdelávanie

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Teoretické vzdelávanie obsahuje vzdelávacie štandardy (výkonové aj obsahové štandardy) **spoločné** pre všetky študijné odbory na danom stupni vzdelania a **špecifické** vzdelávacie štandardy pre jednotlivé študijné odbory.

Spoločné vzdelávacie štandardy sú:

- Ekonomické vzdelávanie - zamerané na základné otázky ekonomiky, sveta práce, finančnej gramotnosti, spotrebiteľskej výchovy a výchovy k podnikaniu.

Špecifické vzdelávacie štandardy vymedzujú učivo pre jednotlivé učebné odbory vzhľadom na ich profiláciu. Oblasť zahŕňa najdôležitejšie poznatky nevyhnutné nielen pre uplatnenie absolventa na trhu práce, ale aj pre ďalšiu možnú vzdelávaciu orientáciu. Vzdelávacia oblasť umožňuje žiakom získať odborné vedomosti a manuálne zručnosti na vykonávanie kvalifikovaných pracovných činností v oblasti železničnej a vodnej dopravy a v oblasti prevádzky a prepravy. Cieľom technickej prípravy je umožniť žiakom získať ucelený prehľad o strojoch a zariadeniach používaných v doprave a v poštovej prevádzke a o fyzikálnej podstate javov elektrotechniky v oblasti dopravy.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané vzdelávacím štandardom - výkonovými a obsahovými štandardmi. Vzdelávacie oblasti sú štruktúrované prostredníctvom odborov vzdelávania v nadväznosti na všeobecne záväzné

právne predpisy a následnú tvorbu školských vzdelávacích programov pre jednotlivé učebné odbory.

7.2.2. Praktická príprava

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Praktické vyučovanie sa uskutočňuje v predmete odborný výcvik a v praktických cvičeniach. Je zacielené na vzdelávanie žiakov v praktických činnostiach odboru štúdia. Ide o získanie, rozvoj a upevňovanie odborných zručností a návykov utváranie odborných postojov a názorov, vzťahu žiakov k odboru štúdia, utváranie vzťahu žiakov k plneniu pracovných povinností a pocitu zodpovednosti za zverené hodnoty a výsledky svojej činnosti.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

Spoločné vzdelávacie štandardy

EKONOMICKÉ VZDELÁVANIE	
Učivo je vymedzené spoločne pre všetky odbory na danom stupni vzdelania bez ohľadu na ich profiláciu. Pomôže žiakovi pri rozhodovaní o ďalšej profesijnej a vzdelávacej orientácii, pri vstupe na trh práce a pri uplatňovaní pracovných práv. Cieľom je príprava absolventa s konkrétnym odborným profilom, ktorý mu pomôže úspešne sa presadiť na trhu práce i v živote.	
Výkonové štandardy	
Absolvent má:	
	<ul style="list-style-type: none">- vysvetliť základné pojmy pracovného práva – práca, povolanie, zamestnanie, pracovné miesto, fyzická a právnická osoba;- charakterizovať základné povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca po vzniku pracovného pomeru;- vypracovať osobnú prípravu na prijímací pohovor v slovenskom a cudzom jazyku;- porovnať profesijnú ponuku na slovenskom i európskom trhu práce a pružne na ňu reagovať ďalším vzdelávaním;- vyhodnotiť vzťah práce a osobného príjmu;- analyzovať aktívnu a pasívnu komunikáciu s finančnými inštitúciami;- vysvetliť základné práva a povinnosti spotrebiteľov na modelových situáciách (aj z pohľadu podnikateľa) a identifikovať cenové triky a klamlivé a zavádzajúce ponuky;- kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou a porozumieť úlohám marketingu;- vysvetliť pojem pranie špinavých peňazí;- opísať postup oznámenia korupcie a oznámenia podvodu;- rozlíšiť nominálnu mzdu, reálnu mzdu a cenu práce;- identifikovať položky bežne odpočítavané z hrubej mzdy;- uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátne príspevky a sociálne dávky, príjem z podnikateľskej činnosti);- opísať spôsoby krytia deficitu (úvery, splátkový predaj, leasing);- rozlišovať legálne a nelegálne podnikateľské aktivity;- vymedziť a porovnať právne formy pre oblasť podnikania;- vysvetliť postup založenia a vzniku živnosti alebo iného podnikateľského subjektu v styku s verejnou správou- zostaviť podnikateľský a finančný plán podniku – právnickej osoby;- charakterizovať a vysvetliť rozdiel medzi priamymi a nepriamymi daňami; daňový a odvodový

system v Slovenskej republike;

- vysvetliť dohľad nad finančným trhom v Slovenskej republike – Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“;
- charakterizovať finančné inštitúcie a využívanie ich produktov a služieb cez internet;
- vysvetliť možnosti, ako splácať dlhy;
- navrhnúť spôsoby riešenia schodkového a prebytkového rozpočtu;
- vysvetliť obvyklé spôsoby nakladania s voľnými finančnými prostriedkami;
- zhodnotiť ako vplýva spotreba na úspory a/alebo investície;
- stanoviť si kroky na dosiahnutie krátko, stredne a dlhodobých finančných cieľov;
- vysvetliť tvorbu ceny na základe nákladov, zisku, DPH;
- zvoliť vhodné platobné nástroje (bez/hotovostné úhrady, inkasá, platobné karty a pod.);
- vysvetliť rozdiel medzi využívaním osobného a podnikateľského účtu;
- vysvetliť algoritmus zloženého úročenia;
- identifikovať rôzne druhy úverov a ich zabezpečenie (vrátane úverov na bývanie resp. hypotekárnych úverov);
- posúdiť účel vyhlásenia (osobného) bankrotu a jeho možné dôsledky na majetok, zamestnanosť, cenu a dostupnosť úverov;
- zhrnúť práva dlžníkov a veriteľov, týkajúce sa zrážok zo mzdy a odňatia majetku v prípade nezaplatenia dlhu (exekúcia);
- uviesť rozdiel medzi sporením a investovaním;
- popísať výber vhodného poistného produktu s ohľadom na vlastné potreby;
- demonštrovať na konkrétnom príklade, aké druhy verejného poistenia je potrebné platiť pri brigádnickej činnosti študentov;
- charakterizovať dôchodkové poistenie – 1. pilier, 2. pilier a 3. pilier;
- uviesť druhy poistenia, ktoré sa môžu vzťahovať na náhodné poškodenie majetku alebo zdravia inej osoby;
- vysvetliť rozdiel medzi poistením vlastného majetku a poistením zodpovednosti súvisiacej s vlastníctvom majetku;
- vysvetliť podstatu a význam životného poistenia.

Obsahové štandardy

Svet práce

Základné pojmy pracovného práva

Osobný manažment

Základné atribúty trhu práce

Daňový a odvodový systém

Príjem

Pravidlá riadenia osobných financií

Plánovanie, príjem a práca

Úver a dlh

Sporenie a investovanie

Riadenie rizika a poistenie

Výchova k podnikaniu

Právne pojmy podnikania, podstata podnikateľskej činnosti, živnostenské podnikanie, jednoduchý

podnikateľský zámer, finančný plán

Spotrebiteľská výchova

Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Špecifické vzdelávacie štandardy

TEORETICKÉ VZDELÁVANIE
Výkonové štandardy
Absolvent má: <ul style="list-style-type: none">- definovať základné právne normy a predpisy potrebné na činnosť medzinárodnej a vnútroštátnej dopravy,- definovať a správne používať základné ekonomické pojmy a ich vzťahy v oblasti železničnej dopravy,- ovládať technologické postupy v oblasti železničnej dopravy,- vykonávať práce a činnosti v železničnej doprave a preprave,
Obsahové štandardy
Doprava <p>Žiaci získajú na primeranej úrovni potrebné vedomosti o postavení a funkcii dopravy, prispievajú k systémovému chápaniu dopravnej sústavy a vytvárajú vhodné podmienky na výchovu pracovníkov v oblasti dopravy. Získavajú vedomosti o riadení dopravy .</p>
Dopravná prevádzka <p>Žiaci získajú vedomosti z dopravnej prevádzky, oboznámia sa s technologickými postupmi v súlade s platnými normami a predpismi a poskytujú žiakom vedomosti z oblasti prepravného procesu vnútroštátnej a medzinárodnej prepravy.</p>
Oznamovacia a zabezpečovacia technika <p>V odbornom predmete oznamovacia a zabezpečovacia technika žiaci získavajú odborné vedomosti a zručnosti o technických prostriedkoch oznamovacej a zabezpečovacej techniky v železničnej doprave. Učivo zohľadňuje aj požiadavky príslušného regiónu, trendy vývoja v danom odbore a aktualizáciu rezortných predpisov.</p>
železničné predpisy <p>Odborný predmet železničné predpisy umožňuje žiakom získavať odborné vedomosti a zručnosti zamerané na železničné predpisy.</p>
Elektrotechnika <p>Predmet elektrotechnika svojím obsahom nadväzuje na učivo základnej školy, rozvíja, rozširuje a prehĺbuje ho. Vedomosti a zručnosti, ktoré žiaci získajú pri štúdiu v tomto predmete veľmi úzko súvisia s fyzikálnou podstatou elektrických a magnetických javov a ich vzájomnými vzťahmi a súvislosťami.</p>
Strojníctvo <p>Cieľom výučby predmetu je podať žiakom ucelenú informáciu zo základov strojárstva jednotne pre všetky zamerania v učebnom odbore.</p>
PRAKTICKÁ PRÍPRAVA
Výkonové štandardy
Absolvent vie: <ul style="list-style-type: none">- uplatniť praktické zručnosti a návyky jednotlivých pracovných činností a technologických postupov v železničnej doprave a preprave,- kvalifikovane a racionálne riešiť jednoduché problémové situácie v odborných činnostiach,- charakterizovať technickú základňu železničnej dopravy,- používať dopravné a prepravné prostriedky v železničnej doprave,

- využívať informačné technológie pri riešení praktických úloh,
- dodržiavať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a hygiene práce.

Obsahové štandardy

Odborný výcvik

Obsah vzdelávania odborného výcviku vedie žiakov k prehĺbovaniu a upevňovaniu odborných vedomostí a praktických zručností. Používaním pracovných pomôcok a zariadení potrebných na vykonávanie typických pracovných činností v železničnej doprave, dodržiavaním technologických postupov sa utvárajú u žiakov predpoklady na to, aby v závere prípravy mohli samostatne a kvalitne vykonávať práce zodpovedajúce danému povolaniu. Odborný výcvik úzko súvisí so starostlivosťou o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, vytváraním vhodných pracovných podmienok, životným prostredím a starostlivosťou o zdravie človeka.

Obsluha zariadení v doprave

Žiaci získajú základné zručnosti pri obsluhu zariadení: pri zabezpečovaní jász vlakov v rôznych situáciách, pri využívaní technických a mechanizačných zariadení v doprave.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Neoddeliteľnou súčasťou odborného vzdelávania je problematika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Je potrebné vychádzať z platných právnych predpisov – zákonov, vykonávacích vládnych nariadení, vyhlášok a noriem s prihliadnutím k špecifickým podmienkam dopravy. Výklad musí smerovať od všeobecného ku konkrétnemu, t.j. špecifickému pre daný učebný odbor.

7.2.3 Učebné osnovy odborných predmetov

Názov predmetu	ekonomika
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne, spolu 45 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Kód a názov učebného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	doprava
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	prvý
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne, spolu 50 vyučovacích hodín
Ročník	druhý
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	Dopravná prevádzka
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín
Ročník	tretí
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 30 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	Oznamovacia a zabezpečovacia technika
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín
Ročník	tretí
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne, spolu 90 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	Železničné predpisy
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 60 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	strojníctvo
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín
Ročník	prvý
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	druhý
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	elektrotechnika
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín
Ročník	prvý
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	druhý, tretí
Kód a názov učebného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	Železničná preprava
Časový rozsah výučby	1 hodiny týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	tretí
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	Železničná dopravná prevádzka
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	druhý
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	Aplikovaná informatika
Časový rozsah výučby	1 hodiny týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	prvý
Časový rozsah výučby	0,5 hodiny týždenne, spolu 17 vyučovacích hodín
Ročník	druhý
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Názov predmetu	Odborný výcvik
Časový rozsah výučby	15 hodín týždenne, spolu 495 vyučovacích hodín
Ročník	prvý
Časový rozsah výučby	17,5 hodín týždenne, spolu 578 vyučovacích hodín
Ročník	Druhý, tretí
Časový rozsah výučby	17,5 hodín týždenne, spolu 525 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

8. PODMIENKY NA REALIZÁCIU VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola dopravná Zelená 2, 036 08 Martin-Priekopa
Názov školského vzdelávacieho programu	3769 K rušňovodič/ rušňovodička
Kód a názov ŠVP	37 Doprava, pošty a telekomunikácie
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/ rušňovodička
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie – 354
SKKR	4
EKR	4
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná

Pre vzdelávanie a výchovu v súlade s daným ŠkVP je nevyhnutné vytvárať vhodné realizačné podmienky. Podkladom na ich stanovenie sú všeobecné požiadavky platných právnych noriem a konkrétne požiadavky vyplývajúce z cieľov a obsahu vzdelávania .

V ŠVP sú vo všeobecnej rovine vymedzené základné podmienky na realizáciu školského vzdelávacieho programu. Optimálne požiadavky/podmienky, podľa ktorých sa bude poskytovať tento školský vzdelávací program sú nasledovné:

8.1 Materiálne podmienky

Teoretické vyučovanie je realizované v budove školy, na ulici Zelená 2, Martin - Priekopa. Normatív vybavenosti dielní, odborných učební a tried je v súlade s Normatívom základného vybavenia pracovísk praktického vyučovania pre odbor.

Kapacita školy:

Školský manažment:

kancelária riaditeľa školy
kancelárie pre zástupcov riaditeľa školy TV
kancelária pre sekretariát
kabinet pre výchovnú poradkyňu
sklad s odkladacím priestorom
sociálne zariadenie

Pedagogickí zamestnanci školy:

zborovňa
veľká zasadačka školy pre rokovania pedagogickej rady
kabinety pre učiteľov
sociálne zariadenie

Nepedagogickí zamestnanci školy:

kancelárie pre sekretariát, ekonómov a personálne oddelenie a bezpečnostného technika
sklad s odkladacím priestorom

dielňa

registratúrne stredisko

Ďalšie priestory:

sociálne zariadenia, šatne

sklad učebníc

priestory pre centrálnu správu IKT sietí školy

sklady náradia, strojov a zariadení

sklady materiálov

knižnica

rozhlasové štúdio

relaxačná miestnosť

Makrointeriéry:

školská budova

školský dvor

Školský internát (súčasť školy)

- 88 izieb pre žiakov
- 2 izby pre mimoriadne udalosti
- 9 kancelárií
- 11 študovní
- 8 spoločenských miestností, klubovní

V minulom školskom roku boli v Školskom internáte vytvorené podmienky pre pripojenie osobných počítačov na internet v priestoroch študovní.

Priestory praktického vyučovania

- pracoviská v dielni
- špeciálne pracoviská (učebne) pre:
 - slaboprúd
 - stykačové zapojenia
 - domové inštalácie
 - skúšobňa točivých strojov
- sklad materiálu
- sklad náradia
- sociálne zariadenia na každom poschodí
- šatne a umyvárky - samostatné pre prvé ročníky a samostatné pre ostatné ročníky
- kabinety pre majstrov OV elektro a elektronik

Školská jedáleň a kuchyňa - s celodennou prevádzkou

Vyučovacie interiéry - Učebne pre teoretické vyučovanie v počte 33 z toho :

- 2 odborné učebne – elektrotechnického merania

- 6 odborných učební výpočtovej techniky a informatiky
- 3 odborné učebne na e-learningové vyučovanie, vybavené PC, e-Beamom, dataprojektorom
- 1 odborná učebňa pre jazykové vzdelávanie – jazykové laboratórium, vybavená PC, e-Beamom, dataprojektorom, multifunkčným zariadením /tlačiareň, skener, kopírka/
- 1 učebňa pre vyučovanie techniky administratívy a strojopisu vybavená 15–timi písacími strojmi
- 1 telocvičňa

Vyučovacie exteriéry

Školské ihrisko

8.2 Organizačné podmienky

- Plnenie stanovenej miery vyučovacej a výchovnej povinnosti vyplýva z platnej legislatívy a rámcového učebného plánu štátneho vzdelávacieho programu. Rámcové rozvrhnutie obsahu vzdelávania v školských vzdelávacích programoch vychádza zo ŠVP. Stanovené vzdelávacie oblasti a ich minimálne počty hodín boli v tomto programe dodržané a sú preukázateľné. Vzdelávanie a príprava žiakov je organizovaná ako štvorročné štúdium.
- Teoretické a praktické vzdelávanie a príprava sú obmieňané po týždni. Vyučovanie a odborný výcvik sa riadi podľa pedagogicko-organizačných pokynov v danom školskom roku.
- Plnenie školskej legislatívy vzhľadom na organizáciu a priebeh školského vzdelávacieho programu vo väzbe na teoretické vyučovanie a odborný výcvik je v súlade. Výchovno-vzdelávacie proces sa riadi Zákonom o výchove a vzdelávaní (školský zákon).
- Odborný výcvik sa vyučuje v rozsahu stanovenom v učebnom pláne sa vykonáva na zmluvných pracoviskách odborného výcviku. Výučba prebieha pod vedením inštruktorov poverených zamestnávateľov a majstrov odborného výcviku. Všetky pracoviská majú základné štandardné vybavenie. Odborný výcvik nadväzuje na teoretické vyučovanie. Realizuje sa v 6 - 7 hodinových celkoch každý druhý týždeň. Delenie skupín stanovuje platná legislatíva.
- Vzdelávanie a príprava sa riadi podľa Vnútorného poriadku školy. Zabezpečuje jednotnosť v celom výchovno-vzdelávacom procese. Upravuje pravidla správania sa žiakov v teoretickom a praktickom vyučovaní a príprave, ako aj na Domove mládeže. Obsahuje tiež práva a povinnosti žiakov. Vnútorný poriadok školy vychádza z Organizačného poriadku školy a Pracovného poriadku školy a riadi sa podľa nich. Žiaci sa oboznamujú s Vnútorným poriadkom školy každý rok na prvej vyučovacej hodine prvý deň školského roka a podpisujú v osobitnom zázname svojím podpisom jeho rešpektovanie. Táto skutočnosť je zaznamenaná aj v triednych knihách.
- Stretnutia s rodičmi prvákov sú plánované v septembri daného školského roka, zoznamujú sa s učiteľmi, získavajú informácie o škole, jej štýle práce, organizácii vyučovania a odborného výcviku, metódach a prostriedkoch hodnotenia, plánovanými aktivitami na škole a osobitnými predpismi odborného výcviku na zmluvných pracoviskách. Sú oboznámení s ich povinnosťami, právami a postupmi.
- Hodnotenie a klasifikácia žiakov sa riadi Klasifikačným poriadkom školy a je súčasťou školského vzdelávacieho programu ako súčasť učebných osnov vyučovacích predmetov

a ako osobitná spoločná časť. O všetkých kritériách hodnotenia, výchovných opatreniach a podmienok vykonania záverečných a opravných skúšok sú žiaci a rodičia vopred informovaní.

- Ukončovanie štúdia a organizácia maturitnej skúšky sa riadi platným legislatívnym predpisom. Maturitná skúška sa z písomnej, praktickej a ústnej časti. Úspešní absolventi získajú maturitné vysvedčenie a výučný list.

9. OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI

Vzdelávanie žiakov prebieha v súlade so štátnym vzdelávacím programom a Zákonom o výchove a vzdelávaní (školský zákon), ktoré stanovujú zásadné pravidlá vzdelávania a prípravy žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „ŠVVP“).

V súlade s § 2 písm. i) školského zákona: „Pod špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou rozumieme požiadavku určenú diagnostikou v zariadeniach poradenstva a prevencie na poskytnutie podporného opatrenia vo výchove a vzdelávaní (ďalej len „podporné opatrenie“) žiakovi podľa písmen j) až p) a žiakovi, ktorého zdravotný stav, sociálne podmienky, jazykové schopnosti, nadanie, správanie, kognitívne schopnosti, motivácia, emocionalita, tvorivosť alebo zručnosti vyžadujú poskytnutie podporného opatrenia“.

Pri formulovaní požiadaviek na ich štúdium sme vychádzali z analýzy podmienok školy, analýzy potrieb a požiadaviek trhu práce, analýzy povolania a odborných konzultácii so špecializovanými zamestnávateľmi ZAP, pedagogicko – psychologických poradní a dorastového lekára.

Študenti so ŠVVP budú hodnotení podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov s vývinovými poruchami učenia v základných a stredných školách.

Každý žiak so ŠVVP musí mať vypracovanú dokumentáciu. Súčasťou povinnej dokumentácie zdravotne znevýhodneného žiaka je individuálny výchovno-vzdelávací program žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý v spolupráci so zariadením špeciálno-pedagogického poradenstva vypracuje a priebežne dopĺňa triedny učiteľ.

Individuálny výchovno-vzdelávací program obsahuje

- základné informácie o žiakovi,
- osobitosti vplyvu jeho diagnózy a prognózy na výchovno-vzdelávací proces,
- požiadavky na úpravy prostredia triedy,
- učebné postupy,
- organizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu,
- učebné plány a učebné osnovy,
- zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok a personálnej pomoci

Štúdium v študijnom odbore vzhľadom k svojim špecifikám nemôže byť poskytnuté pre žiakov s mentálnym postihnutím, ako aj pre žiakov s Aspergerovým syndrómom, s poruchami psychického a sociálneho vývinu. Vo všeobecnosti môžu byť prijatí uchádzači s dobrým zdravotným stavom. Prijímanie uchádzačov so základným vzdelaním na štúdium sa realizuje v súlade s platnou legislatívou.

Pred prijatím do odboru je potrebné vyšetrenie u zmluvného dorastového lekára. Zdravotnú spôsobilosť uchádzačov posúdi a písomne potvrdí dorastový lekár, v prípade zmenenej pracovnej schopnosti aj posudková komisia sociálneho zabezpečenia.

Začlenenie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Tento vzdelávací program je otvorený pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Sú to žiaci, ktorí spĺňajú nasledujúce kritériá:

1. žiak pochádza z rodiny, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a príjem rodiny je najviac vo výške životného minima,
2. aspoň jeden zákonný zástupca žiaka (rodič) je dlhodobo nezamestnaný,
3. najvyššie ukončené vzdelanie rodičov je základné, alebo aspoň jeden z rodičov nemá ukončené základné vzdelanie,
4. neštandardné bytové a hygienické podmienky rodiny,
5. vyučovací jazyk školy je iný, než jazyk, ktorým hovorí dieťa doma.

V našich podmienkach školy ide predovšetkým o problémy s rómskym etnikom, so snahami o ich začlenenie do nášho občianskeho a profesionálneho života. Nielen my, ale aj všetky ďalšie školy hľadajú metódy na zníženie negatívneho dopadu dysfunkčných sociálnych podmienok na osobnostný, vzdelávací a profesionálny vývin rómskych detí a mládeže, pokusy o zamedzenie ďalšieho prehľbovania sociálnej exklúzie tohto etnika s hrozivými následkami, a to so stupňovaním negatívneho stavu vo všetkých aspektoch ich života (chudoba, nevzdelanosť, nezamestnanosť, sociálna patológia, zlý zdravotný stav).

Častá neúspešnosť rómskych žiakov v bežnom systéme vzdelávania je tiež dôsledkom sociálne nerozvinutého alebo znevýhodneného prostredia, ktoré nedostatočne stimuluje a nevytvára podmienky pre rozvoj takých vlastností a schopností, ktoré by ich motivovali k výkonu, pestovali záujem vzdelávať sa, pracovať a byť úspešní. U rómskych žiakov absentuje domáca príprava na vyučovanie, rodičia sa nezaujímajú o vzdelávanie svojich detí. Vo vyšších ročníkoch základnej školy vzniká priepastný rozdiel v školskej výkonnosti medzi nimi a nerómskymi žiakmi, v dôsledku čoho sa rómski žiaci radšej škole vyhýbajú, aby neboli priamo konfrontovaní so svojím zlyhaním.

Veľkým handicapom je tiež nedostatočné ovládanie vyučovacieho jazyka, v dôsledku čoho navštevuje mnoho rómskych žiakov špeciálne školy pre mentálne postihnutých, hoci ich intelektový potenciál často dáva predpoklady zvládnuť bežnú školu.

Problémy rómskych žiakov súvisiace s ich školskou podvýkonnosťou, negatívnym postojom ku vzdelávaniu možno zhrnúť:

- nízka socio-kultúrna a vzdelanostná úroveň rodín rómskych žiakov, málokedy majú rodičia vyššie vzdelanie ako základné, častá nezamestnanosť rodičov, sociálne dávky, často ako jediný zdroj obživy, chudoba, deti často nemajú uspokojené základné životné potreby (strava, oblečenie), veľmi nízky hygienický štandard rodín, často chýba osvojenie základných hygienických návykov,

- rozpor medzi hodnotovým systémom v rodinách a hodnotami prezentovanými školou, hodnotová nekompatibilita s majoritnou spoločnosťou – neschopnosť prispôbiť sa školským požiadavkám, nevzdelanosť rodičov a nezáujem o vzdelávanie /kvalifikácia svojich detí, negatívny postoj ku vzdelávaniu ako vzor pre ich deti, nespolupracujú so školou, školská neúspešnosť rómskych žiakov až zlyhanie, výchovná nezvládnuteľnosť rómskych žiakov v škole („ťažko vychovateľní“), záporný postoj žiakov ku škole, ku vzdelávaniu, záškoláctvo, absentérstvo ako dôsledok,
- v dôsledku hodnotovej špecifičnosti Rómov s dôrazom na aktuálne uspokojovanie svojich biologických potrieb, bez schopnosti plánovať, zvyčajne zostávajú nekvalifikovaní a veľmi ťažko uplatniteľní na trhu práce; dochádza k medzigeneračnému transferu ich životného štýlu spojeného s negatívnym postojom ku vzdelávaniu a k práci a k stupňovaniu ich sociálnej exklúzie.

V dôsledku uvedeného, väčšina rómskych žiakov po absolvovaní povinnej školskej dochádzky končí svoje „celoživotné“ vzdelávanie a len s malou pravdepodobnosťou dosiahne odbornú kvalifikáciu na výkon povolania, čo predstavuje vysoké riziko nenájsť uplatnenie na trhu práce. V dospelom veku sa z nich stávajú nekvalifikovaní pracovníci s možnosťou vykonávať len pomocnú nekvalifikovanú a slabo platenú prácu, bez schopnosti ďalej sa vzdelávať, adaptovať sa na meniace, stupňujúce sa nároky trhu práce. Tvoria vlastne základ pre „tvrdé jadro“ dlhodobo nezamestnaných u nás.

Začlenenie Rómov do spoločnosti predstavuje vážny spoločenský problém v mnohých krajinách, nielen na Slovensku, riešenie sa hľadá už stáročia.

Začlenenie tejto skupiny žiakov do každého študijného i učebného odboru musí spĺňať nasledovné požiadavky:

- budú začlenení do bežných tried a ich vzdelávanie a príprava budú individuálne sledované, využijú sa všetky dostupné motivačné prostriedky na ich zapojenie sa do vzdelávacieho procesu, bude im poskytované nevyhnutné doučovanie a individuálna konzultácia,
- pravidelne budú navštevovať výchovnú poradkyňu a v mimoriadnych prípadoch budú navštevovať aj špecializované odborné pracoviská,
- škola bude intenzívne spolupracovať aj s občianskym združením pre napr. rómsku komunitu, odborom sociálnej starostlivosti VÚC (sociálni zamestnanci – kurátori) v prípade žiakov so sociálne slabších rodín, azylantov a pod., zamestnávateľmi v regióne Martin,
- škola bude intenzívne spolupracovať najmä s rodičmi tak, že bude v prípade potreby organizovať raz štvrtročne stretnutia (neformálne) učiteľov, vrátane výchovnej poradkyne, žiakov, rodičov a (prípadne) zamestnávateľov, počas ktorých budú žiaci prezentovať svoje názory a požiadavky, aby sa mohli operatívne riešiť,
- škola v spolupráci so zamestnávateľmi bude riešiť ich zamestnanecké príležitosti,
- všetci žiaci bez výnimky (aj bežní žiaci) budú dodržiavať školský a internátny poriadok.

Žiaci so špecifickými vývojovými poruchami učenia (dyslexia, dysgrafia, dyskalkúlia, dysortografia ai.)

Počet žiakov so špecifickými vývojovými poruchami učenia na škole je veľmi vysoký, preto treba venovať tejto problematike primeranú pozornosť. Ide o žiakov významne ohrozených školskou neúspešnosťou a ďalšími rizikami vzniku sociálno-patologických javov, nakoľko toto postihnutie je skryté. Problémy v správaní, ktoré sa občas vyskytujú u týchto žiakov, možno zvyčajne zvládnuť bežnými výchovnými a poradenskými postupmi. Vo všeobecnosti ide o žiakov s priemerným nadaním (vyskytujú sa aj nadpriemerní jedinci) – intelektové prekážky v ďalšom vzdelávaní na stredných školách teda nie sú.

Je veľmi dôležité, aby boli pedagógovia dobre informovaní o možnostiach a prekážkach vo vzdelávaní žiakov so špecifickými vývojovými poruchami učenia, o individuálnych predpokladoch a potrebách konkrétnych žiakov. Potrebné je voliť vhodné metódy a formy vyučovania a hodnotenia výsledkov (individuálne tempo, nahradenie písania dlhých textov testami, špeciálne formy skúšania) a v niektorých prípadoch aj kompenzačné pomôcky (počítače – využitie korektúry textu, farebné čítanie, grafické počítačové programy). Úspešné začlenenie týchto žiakov na stredné školy, získanie odbornej kvalifikácie, je predpokladom a podmienkou ich úspešného začlenenia do života, na trhu práce.

Začlenenie a vzdelávanie nadaných žiakov

Škola vytvára v súlade so svojim profilom aj podmienky pre rozvoj nadaných žiakov. Výchova a vzdelávanie mimoriadne nadaných žiakov patrí vo všeobecnosti za veľmi efektívne, žiaduce, a to tak zo spoločenského, individuálneho ľudského hľadiska, ako aj z hľadiska ekonomického, návratnosti investovaného času a finančných prostriedkov. Osobitne aj v našom odbore je žiaduce podchytiť nadaných žiakov a systematicky s nimi pracovať. Pritom nemusí ísť len o podporu mimoriadne intelektovo nadaných žiakov, ale aj žiakov nadaných manuálne, prakticky, ktorí vynikajú svojimi vedomosťami, zručnosťami, záujmom, kreativitou, výsledkami práce a zaslúžia si výnimočnú pedagogicko-psychologickú starostlivosť pri rozvíjaní svojho špecifického nadania. Pre mimoriadne nadaných žiakov sme pripravili tieto úpravy:

- žiaci sú začleňovaní do bežných tried,
- budeme žiakov zapájať do súťaží SOČ a projektov, organizovaných školou,
- ak si to žiaci budú vyžadovať, budú umiestnení do domova mládeže so súhlasom zákonného zástupcu,
- v prípade mimoriadnych podmienok a situácii pripravíme individuálne učebné plány a vzdelávací program,
- umožní sa im štúdium väčšieho počtu voliteľných predmetov, ako aj ďalších cudzích jazykov,
- podľa potreby budú navštevovať výchovnú poradkyňu a v mimoriadnych prípadoch budú navštevovať aj špecializované odborné pracoviská (za podmienok výskytu istých anomálií v ich správaní),
- pre výnimočne športovo nadaných žiakov sa vypracuje individuálny plán štúdia s vymedzením konzultačných hodín,
- vo výučbe týchto žiakov budeme využívať nadštandardné vyučovacie metódy a postupy, budú zapájaní do problémového a projektového vyučovania, umožní sa im práca na

vlastných projektoch, vo výnimočných prípadoch môže byť poskytnuté štúdium formou on-line,

- v individuálnych plánoch sa môžu zaviesť aj špeciálne predmety štúdia, prípadne kombinácia viacerých obsahov predmetov,
- škola bude intenzívne spolupracovať najmä s rodičmi,
- škola môže umožniť žiakom aj aktívnu spoluprácu s vysokou/vysokými školami a bude s týmito vzdelávacími inštitúciami intenzívne spolupracovať,
- škola v spolupráci so zamestnávateľmi bude riešiť ich zamestnanecké príležitosti,
- všetci žiaci bez výnimky (aj bežní žiaci) budú dodržiavať školský a interný poriadok.

Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Škola pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu berie ohľad na individuálne výchovno-vzdelávacie potreby žiaka – dieťaťa cudzinca (ďalej len „žiak – cudzinec“) a uplatňuje sa podporné opatrenia v rozsahu a intenzite, ktorá zodpovedá jeho potrebám.

Podporné opatrenia sú zamerané na:

- uplatňovanie personalizovaného a diferencovaného prístupu úpravou cieľov a obsahu výchovy a vzdelávania, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní, vrátane metód a foriem skúšania a hodnotenia,
- podporu na osvojovanie si štátneho (slovenského) jazyka,
- využívanie kompenzačných a špeciálnych edukačných pomôcok,
- identifikáciu potrieb, prekážok a bariér vo výchove a vzdelávaní formou pedagogickej a orientačnej diagnostiky, monitoringu a hodnotenia rizík.

Úprava cieľov a obsahu výchovy a vzdelávania sa môže realizovať formou rozloženia v rámci vzdelávacieho cyklu či stupňa vzdelania, tzn., že pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu sa berie ohľad na úroveň doterajšieho vzdelania, ovládanie vyučovacieho jazyka a na ďalšie individuálne osobitosti žiakov – cudzincov.

Hodnotenie žiakov – cudzincov je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, tak ako aj u ostatných žiakov školy. Vo všeobecnosti u všetkých žiakov – cudzincov v adaptačnom období platí, že je potrebné zohľadňovať pri ich hodnotení nedostatočnú znalosť štátneho jazyka, resp. vyučovacieho jazyka, nakoľko sa jedná o závažnú súvislosť, ktorá ovplyvňuje ich výkon. Žiaka – cudzinca je žiadúce hodnotiť individuálne, prispôbiť hodnotenie špecifickým potrebám a rozvojovým možnostiam tohto žiaka. Podporný systém hodnotenia žiaka – cudzinca nastavia pedagogickí zamestnanci v spolupráci so školským podporným tímom.

Počas adaptačného obdobia žiaka – cudzinca, v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka školy, sa pri priebežnom aj súhrnnom hodnotení bude dopĺňať klasifikácia slovným hodnotením (tzv. kombinované hodnotenie). Pokiaľ je to možné, pri hodnotení žiaka – cudzinca sa zohľadnia aj výsledky predchádzajúceho vzdelávania na škole v cudzine (dostupné v listinnej alebo digitálnej podobe).

Iná forma hodnotenia pre žiaka – cudzinca, sa uvedie do zápisnice z pedagogickej rady aj s predpokladanou dĺžkou obdobia, počas ktorého bude tento žiak hodnotený inak ako ostatní žiaci príslušnej triedy v príslušnom vyučovacom predmete.

Ostatným žiakom triedy je vhodné vysvetliť, prečo je žiak – cudzinec hodnotený inak.

Základné princípy hodnotenia:

- prihliadať na úroveň ovládania vyučovacieho jazyka žiakom – cudzincom,
- hodnotiť pokrok a osvojenie si vzdelávacieho obsahu,
- zohľadňovať pri hodnotení individuálnu situáciu.

Žiakom – cudzincom sa na odstránenie jazykových bariér poskytuje **jazyková podpora** na osvojenie si štátneho (slovenského) jazyka. Jazykovú podporu zabezpečuje škola v rozsahu podľa výsledkov jazykovej diagnostiky, aktuálne platných podmienok vzdelávania žiakov – cudzincov a podmienok školy. Jazykovú podporu môže poskytovať podľa rozhodnutia vedenia školy pedagogický zamestnanec školy, alebo škola sprostredkuje jazykový kurz zabezpečovaný externým poskytovateľom, ktorý je realizovaný priamo v škole, mimo školy alebo dištančnou formou prostredníctvom prostriedkov založených na využívaní počítačových sietí. V prípade dištančnej formy sa odporúča žiakovi zabezpečiť materiálno-technickú asistenciu zo strany školy.

Na základe výsledkov jazykovej diagnostiky je žiak – cudzinec zaradený do jedného z troch variantov jazykovej podpory.

- Žiak – cudzinec bez znalosti slovenského jazyka je vzdelávaný v rámci intenzívnej jazykovej podpory podľa vzdelávacieho štandardu pre slovenský jazyk ako druhý jazyk – úroveň 1 s minimálnou časovou dotáciou 48 hodín a s odporúčanou časovou dotáciou 200 vyučovacích hodín.
- Žiakovi – cudzincovi so základnou úrovňou ovládania slovenského jazyka (približne na úrovni A1 – A2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky) sa poskytuje jazyková podpora podľa vzdelávacieho štandardu pre slovenský jazyk ako druhý jazyk – úroveň 2 s minimálnou časovou dotáciou 64 hodín a s odporúčanou časovou dotáciou 150 vyučovacích hodín.
- Žiakovi – cudzincovi s dostatočnou znalosťou slovenského jazyka (prahová úroveň, t. j. približne na úrovni B1 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky) je poskytovaná individuálna jazyková podpora podľa jeho potrieb a nárokov vzdelávania. V prípade nedostatočnej znalosti akademického jazyka je odporúčaná jazyková podpora s časovou dotáciou 100 vyučovacích hodín prispôbená individuálnym jazykovým potrebám žiaka. Podpora je poskytovaná súbežne aj v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu.

Škola môže na základe odporúčania zariadenia a poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu vypracovať pre žiaka individuálny vzdelávací program. V rámci individuálneho vzdelávacieho programu na základe jazykovej diagnostiky škola upraví žiakovi vzdelávací program nahradením časti programu vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra. Ak ide o žiaka, ktorý sa začne na škole vzdelávať vo vyšších ročníkoch upraví časť programu vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra vzdelávacím programom jazykového kurzu.

Rušňovodič/rušňovodička pracuje na železničiach v sťažených podmienkach, v hluku. Pracuje na smeny. Práca vyžaduje praktické znalosti, rýchle reakcie, sebadisciplinovanosť, schopnosti prispôbiť sa, fyzickú zdatnosť, dobrý zrak a sluch.

Zdravotný stav uchádzačov o štúdium v uvedených odboroch a vhodnosť štúdia v odbore posudzuje lekár.

Telesné postihnutie

Pre väčšinu odborov v skupine 37 sa vyžaduje dobrý zdravotný stav uchádzačov, nenarušená pohyblivosť, v dôsledku zvýšeného rizika pri práci rušňovodiča sú potrebné dobré zmyslové orgány, neprípustné sú záchvatové stavy.

Študijné odbory 37 Doprava, pošta a telekomunikácie sa vo všeobecnosti neodporúčajú žiakom s telesným postihnutím, špecifické prípady posudzuje lekár.

Mentálne postihnutie

Študijné odbory 37 nie sú vhodné pre uchádzačov s mentálnym postihnutím.

Zrakové postihnutie

Študijné odbory 37 nie sú vhodné pre uchádzačov so zrakovým postihnutím.

Vhodnosť vzdelávania v odbore posudzuje lekár a príslušné školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie v závislosti od druhu a stupňa postihnutia a narušenia.

Sluchové postihnutie

Študijné odbory 37 nie sú vhodné pre uchádzačov so sluchovým postihnutím.

Vhodnosť vzdelávania v odbore posudzuje lekár a príslušné školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie v závislosti od druhu a stupňa postihnutia a narušenia.

Špecifické poruchy učenia

Záleží od individuálneho prípadu, nakoľko sú špecifické vývinové poruchy učenia kompenzované a nakoľko ich prejavy nie sú v rozpore s prísnyimi predpismi bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Dôležité je posúdiť stupeň narušenia schopnosti žiaka pochopiť a aplikovať poznatky profilových technických predmetov spojených s chápaním mechanických vzťahov, plošnou a priestorovou predstavivosťou, matematickými zručnosťami, pohotovosťou vnímania blížiaceho sa nebezpečenstva.

Vhodnosť študijných odborov pre žiakov so špecifickými vývinovými poruchami učenia treba konzultovať so špeciálnymi pedagógmi a psychológmi.

Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP)

Žiakov zo SZP je vhodné integrovať do SŠ, pokiaľ sú fyzicky a psychicky spôsobilí na výkon povolání nadväzujúcich na príslušné učebné odbory. Integrácia musí zahŕňať ich aktivizáciu, motiváciu, pestovanie pozitívneho vzťahu k práci, povolaniu, rozvoj profesijných záujmov.

10 . VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA ŽIAKOV UČEBNÉHO ODBORU

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola dopravná Zelená 2, 036 08 Martin-Priekopa
Názov školského vzdelávacieho programu	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Kód a názov ŠVP	37 Doprava, pošty a telekomunikácie
Kód a názov študijného odboru	3769 K rušňovodič/rušňovodička
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie – 354
SKKR	4
EKR	4
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná

Stredná odborná škola dopravná Zelená 2, 036 08 Martin -Priekopa, považuje vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov za najvýznamnejšiu kategóriu celého procesu. Naším cieľom je poskytovať žiakovi spätnú väzbu, prostredníctvom ktorej získava informácie o tom, ako danú problematiku zvláda, ako dokáže zaobchádzať s tým, čo sa naučil, v čom sa zlepšil a v čom má ešte nedostatky. Hodnotenie žiaka vychádza z jasne stanovených cieľov a konkrétnych kritérií, ktorými sa dá jeho výkon zmerať. Preto neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia musí byť aj konkrétne odporúčanie alebo rada, ako má žiak ďalej postupovať, aby svoje nedostatky odstránil. Kontrolu vyučovacieho procesu budeme orientovať na skúšanie a hodnotenie žiakov.

Skúšanie

Počas skúšania budeme preverovať, čo žiak vie a čo nevie, alebo čo má vedieť, ako sa má zlepšiť v porovnaní sám so sebou alebo s kolektívom – zisťujeme stupeň dosiahnutia cieľov vyučovacieho procesu. Pri skúšaní využijeme širokú škálu rôznych spôsobov a postupov – individuálne, frontálne, skupinovo, priebežne alebo súhrne po ukončení tematického celku alebo na konci školského roka, ústne, písomne (didaktické testy, písomné cvičenia a úlohy, projekty, a pod.). Skúšaním budeme preverovať výkon žiaka z hľadiska jeho relatívneho výkonu (porovnáme výkon žiaka s výkonmi ostatných žiakov) alebo individuálneho výkonu (porovnáme jeho súčasný výkon s jeho prechádzajúcim výkonom). Pri každom skúšaní budeme preverovať výkon žiaka na základe jeho výkonového štandardu, ktorý je formulovaný v učebných osnovách každého vyučovacieho predmetu ako vzdelávací výstup. Dôležitou súčasťou skúšania je aj formatívne hodnotenie, ktoré považujeme za významnú súčasť motivácie žiaka do jeho ďalšej práce, za súčasť spätnej väzby medzi učiteľom a žiakom.

Hodnotenie

Cieľom hodnotenia žiaka v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky a kde má rezervy. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Hodnotenie žiakov budeme vyjadrovať rôznymi formami: slovom, číslom, známku. V rámci hodnotenia budeme preverovať výsledky činnosti žiakov podľa určených kritérií. Niektoré kritériá budú všeobecne platné pre všetky predmety, špecifické výkony žiakov budú hodnotené podľa stanovených kritérií hodnotenia.

Neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia žiaka je aj jeho správanie, prístup a postoje. Hodnotenie nikdy nesmie viesť k znižovaniu dôstojnosti, sebadôvery a sebaúcty žiaka.

10.1 Pravidlá hodnotenia žiakov

Naša škola si v rámci hodnotenia výkonov svojich žiakov vypracovala Hodnotiaci štandard pre študijný odbor 3769 K rušňovodič/rušňovodička.

Definuje súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overenie dosiahnutých výkonových štandardov. Vzťahuje sa na hodnotenie:

- **Počas štúdia** hodnotíme všetky **očakávané vzdelávacie výstupy**, ktoré sú formulované výkonovými štandardmi v učebných osnovách každého vyučovacieho predmetu. Ku každému vzdelávaciemu výstupu vymedzujeme kritériá hodnotenia, učebné zdroje, medzipredmetové vzťahy a metódy a prostriedky hodnotenia, ktoré sú v súlade s cieľmi vyučovacieho predmetu a jeho výchovnými a vzdelávacími stratégiami. Tým zabezpečíme komplexnosť vedomostí a ich aplikáciu.

Nasledujúce **pravidlá** sú **platné pre celé obdobie vzdelávania žiaka** a sú v súlade so spoločenskými, výchovnými a vzdelávacími stratégiami na úrovni školy:

1. Hodnotenie zameriavame a formulujeme pozitívne.
2. Žiak sa hodnotí podľa miery splnenia daných kritérií.
3. Znáмка z vyučovacieho predmetu nezahŕňa hodnotenie správania žiaka.
4. Vyučujúci klasifikujú iba prebrané a precvičené učivo.
5. Žiak má dostatok času na učenie, precvičovanie a upevnenie učiva.
6. Podklady pre hodnotenie a klasifikáciu získava vyučujúci hlavne: sledovaním výkonov a pripravenosti žiaka na vyučovanie, rôznymi druhmi písomných prác, analýzou výsledkov rôznych činností žiakov, konzultáciami s ostatnými vyučujúcimi a podľa potreby s psychologickými a sociálnymi pracovníkmi.
7. Pri klasifikácii používa vyučujúci platnú klasifikačnú stupnicu.
8. Výsledky žiakov posudzuje učiteľ objektívne.
9. V predmete, v ktorom vyučujú viacerí učitelia, je výsledný stupeň klasifikácie stanovený po vzájomnej dohode.
10. Písomné práce sú žiakom oznámené vopred, aby mali dostatok času na prípravu.
11. Významným prvkom procesu učenia je práca s chybou.

Pri hodnotení žiakov **počas jeho štúdia jednotlivých predmetov** sa podľa povahy predmetu zameriavame predovšetkým na:

- **Hodnotenie vo vyučovacom predmete s prevahou teoretického zamerania**
Hodnotíme hlavne ucelenosť, presnosť, trvalosť osvojenia požadovaných poznatkov, kvalitu, rozsah získaných spôsobilostí, schopnosť uplatňovať osvojené poznatky a zručnosti pri riešení teoretických a najmä praktických úloh, pri výklade a hodnotení spoločenských a prírodných javov a zákonitostí. Posudzuje sa kvalita myslenia, jeho logika, samostatnosť a tvorivosť, aktivita v prístupe k činnostiam, záujem o tieto činnosti a vzťah k týmto činnostiam, výstižnosť a odborná jazyková správnosť ústneho a písomného prejavu, kvalita výsledkov činností, osvojené metódy samostatného štúdia.

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Uplatnil osvojené poznatky, fakty, pojmy, definície, zákonitosti, vzťahy a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri vysvetľovaní a hodnotení spoločenských a prírodných javov.
 - Preukázal kvalitu a rozsah získaných vedomostí vykonávať požadované intelektuálne a motorické činnosti.
 - Prezentoval kvalitu myslenia, predovšetkým jeho logiku, samostatnosť a tvorivosť.
 - Mal aktívny prístup, záujem a vzťah k daným činnostiam.
 - Preukázal presný, výstižný, odborný a jazykovo správny ústny a písomný prejav.
 - Preukázal kvalitu výsledkov zadaných činností.
 - Si osvojil účinné metódy a formy štúdia.
- **Hodnotenie vo vyučovacom predmete s prevahou praktického zamerania**
Hodnotí sa vzťah k práci, pracovnému kolektívu a praktickým činnostiam, osvojenie praktických zručností a návykov, ovládania účelných spôsobov práce, využívanie získaných teoretických vedomostí v praktických činnostiach, aktivita, samostatnosť, tvorivosť, iniciatíva v praktických činnostiach, kvalita výsledkov činnosti, organizácia vlastnej práce a pracoviska, udržiavanie poriadku na pracovisku, dodržiavanie predpisov a bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, starostlivosť o životné prostredie, hospodárne využívanie surovín, materiálov a energie.

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Si osvojil praktické zručností a návyky a ich využitie.
- Preukázal vzťah k práci, pracovnému kolektívu, pracovným činnostiam, aktivitu, samostatnosť a tvorivosť.
- Preukázal kvalitu výsledkov zadaných činností.

- Zvládol efektívne spôsoby práce a organizáciu vlastnej práce ako aj pracoviska, udržiaval na pracovisku poriadok.
 - Dodržiaval predpisy o BOZP a starostlivosť o životné prostredie.
 - Hospodárne využíval suroviny, materiál, energiu, prekonal prekážky v práci.
 - Zvládol obsluhu a údržbu laboratórnych zariadení, používaných prístrojov, nástrojov a náradia, prekonal prekážky v práci.
- **Hodnotenie vo vyučovacom predmete s prevahou výchovného zamerania**
Hodnotíme hlavne tvorivosť a samostatnosť prejavu, osvojenie potrebných vedomostí a zručností, ich tvorivú aplikáciu, poznávanie zákonitostí daných činností a ich uplatňovanie vo vlastnej činnosti, kvalitu prejavu, vzťah žiaka k činnostiam a jeho záujem o tieto činnosti, estetické vnímanie, prístup k umeleckému dielu a estetike spoločnosti, rešpekt k tradíciám, kultúrnemu a historickému dedičstvu našej krajiny, aktívne zapojenie sa do kultúrneho diania a športových akcií.

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Preukázal tvorivosť a samostatnosť prejavu.
- Si osvojil potrebné vedomosti, skúsenosti, činnosti a ich tvorivú aplikáciu.
- Prezentoval poznatky o zákonitostiach daných činností a uplatnil ich vo vlastnej činnosti.
- Preukázal kvalitu prejavu.
- Preukázal vzťah a záujem o dané činnosti.
- Prezentoval estetické vnímanie, svoj prístup k umeleckému dielu a skomentoval estetické reakcie spoločnosti.

Súčasťou hodnotenia má byť aj **sebahodnotenie** žiakov, ich schopnosť posúdiť svoju vlastnú prácu, vynaložené úsilie, osobné možnosti a rezervy. Sebahodnotenie budeme orientovať na rozvoj kľúčových kompetencií a na očakávané vzdelávacie výstupy v danom vyučovacom predmete.

a) Sebahodnotenie kľúčových kompetencií

Pri sebahodnotení kľúčových kompetencií žiak vyplňuje po predchádzajúcej konzultácii s učiteľom a rodičmi hodnotiaci dotazník. Dotazník je orientovaný na všetky oblasti kľúčových kompetencií, ktoré sú uvedené v tomto vzdelávacom programe. Hodnotenie sa realizuje 2 x do roka (1. štvrtrok, 3. štvrtrok). Jednotlivé položky dotazníka vypracujú predmetové komisie v spolupráci s výchovnou poradkyňou. Vyjadrenia žiaka môže doplniť učiteľ alebo rodič. Hodnotenie učiteľ komentuje ústne.

V dotazníku žiak používa nasledovné vyjadrenia:

- vždy, celkom samostatne, občas s pomocou,
- väčšinou, väčšinou samostatne, občas s pomocou,
- takmer vždy, skoro samostatne, s malou pomocou,
- niekedy samostatne, niekedy potrebujem pomoc,

- potrebujem pomoc, pretože potom sa mi darí aj samostatne,
- zriedka, takmer vždy potrebujem pomoc a radu,
- zatiaľ sa mi nedarí a pod.

Príklady z pripravovaných dotazníkov sú napr.:

Ako mi ide učenie?

- Učím sa sústredene a samostatne.
- Plánujem a organizujem si vlastné učenie.
- Vyhľadávam a triedim informácie potrebné k učeniu.
- Vyhodnocujem výsledky svojej práce.
- Hľadám rôzne možnosti riešenia problému.

Ako viem komunikovať?

- Dodržiavam dané pravidlá komunikácie.
- Vie počúvať druhých ľudí.
- Aktívne diskutujem a argumentujem.
- Používam rôzne druhy neverbálnej komunikácie.

Ako spolupracujem s druhými?

- Aktívne pracujem v skupine.
- Pomáham, podporujem a ocením druhých.
- Dokážem požiadať o pomoc.
- Rešpektujem osobnosť druhého.
- Viem ukončiť prácu v skupine.

b) Sebahodnotenie vzdelávacích výstupov

Žiak má možnosť zamyslieť sa nad svojou prácou, vedomosťami a zručnosťami, ale aj postojmi a vlastnosťami. Zvažuje svoje pozitíva a negatíva, uvažuje nad, kde sa dopustil chýb, aké sú príčiny jeho problémov, ako ich môže odstrániť a ako môže s nimi naďalej pracovať. Učitelia – vyučujúci, si pripravujú Hodnotiaci dotazník a kritériá hodnotenia. Týmto spôsobom sa budeme usilovať viesť žiakov k hodnoteniu vlastného pokroku v danom predmete. Žiak touto formou vyjadruje, čo sa za určité obdobie naučil, v čom sa zdokonalil, v čom by sa chcel zlepšiť. Hodnotenie sa realizuje 2 x do roka (1. štvrtrok, 3. štvrtrok). Jednotlivé položky dotazníka vypracujú predmetové komisie v spolupráci s výchovnou poradkyňou. Hodnotenie učiteľ komentuje ústne. Iná formu, ktorú chceme odskúšať je písomné zhodnotenie vlastnej aktivity a práce žiakom. Žiaci budú používať techniku voľného písania. Písomné hodnotenie sa píše na triednickej hodine, učiteľ je nestranný. Pri vyhodnotení učiteľ použije primeraný komentár (dodržiava pedagogickú etiku) iba so žiakom samotným, nikdy pred triedou. Hodnotenie písomné a dotazníkom môže žiak následne vyhodnotiť spolu s rodičmi, napr. doma.

Hodnotíme nasledovné:

- **Prácu v škole:** pripravenosť na vyučovanie, aktívne zapojenie sa do výučby, prezentácia vedomostí, zručností a kompetencií
- **Vzdelávacie výstupy:** podľa kritérií hodnotenia
- **Domácu prípravu:** formálne a podľa kritérií hodnotenia

- **Práce žiakov:** didaktické testy, písomné práce, úlohy, eseje, cvičenia, praktické cvičenia, projekty, skupinové projekty, prípadové štúdie, laboratórne cvičenia, prezentácie, súťaže, hry, simulácie a situačné štúdie, výrobky, činnosti, a pod.
- **Správanie:** v škole, na verejnosti, spoločenských aktivitách, odbornom výcviku, súťažiach, výstavách a pod.

Obdobie hodnotenia:

- *Denne*
 - *Mesačne*
 - *Štvrťročne*
 - *Polročne*
 - *Ročne*
- **Po ukončení štúdia** hodnotíme všetky **očakávané vzdelávacie výstupy**, ktoré sú formulované výkonovými štandardmi v kompetenčnom profile absolventa nášho školského vzdelávacieho programu **formou maturitnej skúšky**. Cieľom maturitnej skúšky je overenie komplexných vedomostí a zručností, ako sú žiaci pripravení používať nadobudnuté kompetencie pri výkone povolání a odborných činností na ktoré sa pripravujú. Maturitná skúška je zásadným vzdelávacím výstupom sumatívneho hodnotenia našich absolventov. Vykonaním MS získajú naši absolventi na jednej strane odbornú kvalifikáciu a kompetenciu vykonávať pracovné činnosti v danom povolání a na druhej strane majú možnosť ďalšieho vzdelávania na vyššom stupni. Získané maturitné vysvedčenie a výučný list potvrdzujú v plnom rozsahu ich dosiahnuté kompetencie – odbornú kvalifikáciu.

MS pozostáva z týchto častí v nasledujúcom poradí:

- písomná časť,
- praktická časť,
- ústna časť.

Jednotlivé časti maturitnej skúšky (MS) budú vychádzať z kompetencií schváleného školského vzdelávacieho programu, pričom ich obsah bude koncipovaný tak, aby žiak mal možnosť preukázať naplnenie kritérií hodnotenia.

V písomnej, praktickej a ústnej časti MS sa overujú vedomosti žiaka vo vyžrebovanej téme.

Cieľom písomnej časti MS je overiť úroveň teoretických vedomostí a poznatkov vychádzajúcich z cieľových požiadaviek štátneho vzdelávacieho programu.

Cieľom practickej časti MS je overiť úroveň osvojených zručností a spôsobilostí žiakov a ich schopností využiť získané teoretické poznatky a vedomosti pri riešení konkrétnych praktických úloh komplexného charakteru.

Cieľom ústnej časti MS je overiť úroveň teoretických vedomostí a poznatkov.

MS pozostáva z komplexných tém s aplikáciou na študijný odbor **3769 K ruňovodič/ruňovodička**. Podrobnosti o MS sú upravené platnými predpismi MŠ SR.

Témy maturitnej skúšky

Témy pripravujú predmetové komisie. Ich príprava sa bude riadiť platnými predpismi o maturitnej skúške. Pri MS sledujeme nielen schopnosť žiaka využívať medzipredmetové vzťahy vo všeobecnej a odbornej zložke vzdelávania, ale aj úroveň jeho ústneho prejavu a to z jazykovej stránky a stránky správneho uplatňovania odbornej terminológie na **základe kritériálneho hodnotenia výkonov**.

Bude formulovaná v podobe konkrétnej úlohy/činnosti. Má svoju profilovú a aplikačnú časť. Profilová časť témy MS sa orientuje na stanovenie prioritných výkonov, ktoré sú určené v rámci profilových predmetov. Aplikačná časť MS uvádza všetky dôležité väzby a súvislosti, ktoré dopĺňajú profilovú časť. Každá profilová a aplikačná časť MS má svoje podtémy, ktoré sú koncipované tak, aby absolvent mal možnosť v plnom rozsahu pochopiť komplexnosť témy a preukázať naplnenie všetkých výkonov v rámci danej témy. Naša škola bude uplatňovať pri tvorbe tém MS nasledujúce pravidlá:

Každá téma má:

- vychádzať z výkonových štandardov kompetenčného profilu absolventa študijného odboru 3769 K rušňovodič/rušňovodička
- uplatňovať hľadisko akumulácie vedomostí viacerých odborných predmetov obsahovo príbuzných,
- vychádzať z rozsiahlejších tematických celkov viacerých odborných predmetov (komplexnosť obsahu vzdelávania),
- umožniť a podporiť využitie všetkých podporných učebných zdrojov (pomôcky, písomné materiály, informácie a údaje, atď.) pre splnenie danej témy,
- umožniť preverenie schopnosti žiaka využívať vedomosti a intelektuálne schopnosti získané počas štúdia na posúdenie konkrétneho odborného problému, ktorý je daný v téme MS,
- dodržiavať pravidlo zrozumiteľnosti, konzistentnosti a komplexnosti tak, aby náročnosť, vecný a časový rozsah tém boli pre žiaka optimálne, primerané a zvládnuteľné na danom stupni vzdelania,
- svoje podtémy a ich formulácia musí byť jasná, jednoznačná, v logickom slede od riešenia jednoduchého problému k zložitejšiemu javu v závislosti od problému alebo situácie, ktoré sa majú v téme MS riešiť. Podtémy sú aplikačného charakteru a dopĺňajú informácie, ktoré žiak v priebehu štúdia odborných a všeobecnovzdelávacích predmetov daného študijného odboru získal.

Hodnotenie vzdelávacích výstupov bude založené na kritériách hodnotenia. Vymedzenie prostriedkov a postupov hodnotenia bude spracované ku každej téme. Konkretizácia tém, vrátane špecifických kritérií hodnotenia, prostriedkov a postupov hodnotenia, ako aj organizačné a metodické pokyny budú spracované v priebehu posledného ročníka štúdia a budú osobitným dokumentom školy, ktorý bude dopĺňať náš školský vzdelávací program. Jeho súčasťou bude aj Záznam o výkone absolventa (nie skupinový).

Pre hodnotenie ústneho prejavu na maturitnej skúške sú stanovené nasledovné všeobecné kritériá:

Stupeň hodnotenia	Kritériá hodnotenia ústneho prejavu (prezentácia prejavu)
Výborný	<ul style="list-style-type: none"> • Kontaktoval sa s poslucháčmi. • Rečníkovi bolo dobre rozumieť. • Hlavná myšlienka bola po celú dobu jasná. • Príklady boli presvedčivé a dobre zvolené. • Slovná zásoba bola výrazovo bohatá. • Nevyskytovali sa žiadne jazykové chyby ani chyba v stavbe vety. • Dĺžka prejavu bola primeraná a mala spád. • Prejav bol výzvou k diskusii.
Chváľitebný	<ul style="list-style-type: none"> • Kontaktoval sa s poslucháčmi. • Rečníkovi bolo dobre rozumieť. • Hlavná myšlienka bola po celú dobu jasná. • Príklady boli presvedčivé a dobre zvolené. • Slovná zásoba bola výrazovo bohatá. • Nevyskytovali sa žiadne jazykové chyby ani chyba v stavbe vety. • Dĺžka prejavu bola primeraná a mala spád. • Prejav mohol byť výzvou k diskusii.
Dobrý	<ul style="list-style-type: none"> • Čiastočne sa kontaktoval s poslucháčmi. • Rečníkovi bolo niekedy zle rozumieť. • Prejav nemal výraznú hlavnú myšlienku. • Príklady boli uplatnenie iba niekedy. • Slovná zásoba bola postačujúca. • Vyskytovali sa jazykové chyby a chyby v stavbe vety. • Dĺžka prejavu bola primeraná. • Prejav nebol výzvou k diskusii.
Dostatočný	<ul style="list-style-type: none"> • Minimálne sa kontaktoval s poslucháčmi. • Rečníkovi bolo zle rozumieť. • Prejav nebol presvedčivý. • Ústny prejav bol zle štruktúrovaný, hlavná myšlienka bola nevýrazná. • Príklady boli nefunkčné. • Slovná zásoba bola malá. • Vyskytovali sa časté chyby v jazyku a chyby v stavbe vety. • Dĺžka prejavu nezodpovedala téme.
Nedostatočný	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbal kontakt s poslucháčmi. • Rečníkovi nebolo vôbec rozumieť. • Prejav nebol presvedčivý ani zaujímavý. • Chýbala hlavná myšlienka. • Chýbali príklady. • Slovná zásoba bola veľmi malá. • Vyskytovali sa veľmi časté chyby v jazyku, stavba vety nebola správna. • Dĺžka prejavu bola veľmi dlhá/krátka, zmysel vystúpenia nebol jasný.

Pre hodnotenie výsledkov vzdelávania na maturitnej skúške sú stanovené nasledovné všeobecné kritériá:

Stupeň hodnotenia	Výborný	Chváľitebný	Dobrý	Dostatočný	Nedostatočný
Kritériá hodnotenia					
Porozumenie téme	Porozumel téme dobre	V podstate porozumel	Porozumel s nedostatkami	Porozumel so závažnými nedostatkami	Neporozumel téme
Používanie odbornej terminológie	Používal samostatne	Používal s malou pomocou	Vyžadoval si pomoc	Robil zásadné chyby	Neovládal
Vecnosť, správnosť a komplexnosť odpovede	Bol samostatný, tvorivý, pohotový, pochopil súvislosti	Bol celkom samostatný, tvorivý a pohotový	Bol menej samostatný, nekomplexný a málo pohotový	Bol nesamostatný, často vykazoval chyby, nechápal súvislosti	Bol nesamostatný ťažkopádny, vykazoval zásadné chyby
Samostatnosť prejavu	Vyjadroval sa výstižne, súvisle a správne	Vyjadroval sa celkom výstižne a súvisle	Vyjadroval sa nepresne, niekedy nesúvisle, s chybami	Vyjadroval sa s problémami, nesúvisle, s chybami	Nedokázal sa vyjadriť ani s pomocou skúšajúceho
Schopnosť praktickej aplikácie teoretických poznatkov	Správne a samostatne aplikoval	Celkom správne a samostatne aplikoval	Aplikoval nepresne, s problémami a s pomocou skúšajúceho	Aplikoval veľmi nepresne, s problémami a zásadnými chybami	Nedokázal aplikovať
Pochopenie praktickej úlohy	Porozumel úlohe dobre	V podstate porozumel	Porozumel s nedostatkami	Porozumel so závažnými nedostatkami	Neporozumel úlohe
Voľba postupu	Zvolil správny a efektívny postup	V podstate zvolil správny postup	Zvolil postup s problémami	Zvolil postup s problémami a s pomocou skúšajúceho	Nezvolil správny postup ani s pomocou skúšajúceho
Výber prístrojov, strojov, zariadení, náradia, materiálov, surovín	Zvolil správny výber	V podstate zvolil správny výber	Zvolil výber s problémami	Zvolil výber s problémami a s pomocou skúšajúceho	Nezvolil správny výber ani s pomocou skúšajúceho
Organizácia práce na pracovisku	Zvolil veľmi správnu organizáciu	V podstate zvolil dobrú organizáciu	Zvolil organizáciu s problémami	Zvolil organizáciu s problémami a s pomocou skúšajúceho	Nezvládol organizáciu
Kvalita výsledku práce	Pripravil kvalitný produkt/činnosť	V podstate pripravil kvalitný produkt/činnosť	Pripravil produkt/činnosť s nízkou kvalitou	Pripravil produkt/činnosť s veľmi nízkou kvalitou	Pripravil nepodarok
Dodržiavanie BOZP a hygieny pri práci	Dodržel presne všetky predpisy	V podstate dodržel všetky predpisy	Dodržel predpisy s veľkými problémami	Dodržel iba veľmi málo predpisov	Nedodržiaval predpisy

Materiálne a priestorové podmienky pre vykonanie maturitnej skúšky

Budú konkretizované v rámci prípravy tém pre maturitnej skúške. Budú v súlade so štandardom, ktorý predpisuje ŠVP a doplnený podľa podmienok a špecifik študijného odboru.

Klasifikácia je výsledkom komplexného hodnotenia vedomostí, zručností a návykov žiaka. Základom na pridelenie klasifikačného stupňa sú známky, čiže zaradenie žiaka alebo jeho výkonu do niektorej výkonnostnej skupiny. Vymedzenie klasifikačných stupňov sa opiera o hodnotenie podľa výkonových kritérií.

Stupne prospechu a celkový prospech

Prospech žiaka je v jednotlivých vyučovacích predmetoch klasifikovaný týmito stupňami:

- 1 – výborný
- 2 – chválitebný
- 3 – dobrý
- 4 – dostatočný
- 5 – nedostatočný

Žiak v predmete ktorý nie je klasifikovaný stupňami 1 – 5 je hodnotený nasledovne:

- aktívne absolvoval, ak sa žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu aktívne zúčastňoval;
- absolvoval, ak sa žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu ospravedlnene nezúčastňoval alebo bol prítomný a zo závažných dôvodov nepracoval;
- neabsolvoval, ak žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu nepracoval alebo sa neospravedlnene vyučovania nezúčastňoval.

Správanie žiaka je klasifikované týmito stupňami:

- 1 – veľmi dobré
- 2 – uspokojivé
- 3 – neuspokojivé

Žiak na konci prvého a druhého polroku je hodnotený takto:

- prospel s vyznamenaním
- prospel veľmi dobre
- prospel
- neprospel

Žiak je neklasifikovaný aj v prípade, ak vyučujúci nemá dostatok podkladov na uzatvorenie klasifikácie. O tejto skutočnosti musí byť informovaný riaditeľ školy. Ak je žiak neklasifikovaný, nedostane vysvedčenie, iba výpis z katalógového listu. O dodatočnej klasifikácii rozhoduje riaditeľ školy v zmysle platnej legislatívy. Maturitná skúška sa môže opakovať v zmysle právnych predpisov.

Ak má žiak alebo jeho zákonný zástupca pochybnosti o správnosti hodnotenia, môže požiadať riaditeľa školy o komisionálne preskúšanie žiaka. Na základe kritérií hodnotenia sa uskutoční preskúšanie žiaka do 14 dní od doručenia jeho žiadosti, prípadne v termíne po vzájomnej dohode medzi žiakom a riaditeľom školy. Komisionálne skúšky prebiehajú v súlade s právnymi predpismi.

Opravné skúšky určuje riaditeľ školy v súlade s právnym predpisom.

Výchovné opatrenia

Patria sem pochvaly, napomenutia triedneho učiteľa, výstraha triedneho učiteľa, výstraha riaditeľa školy, podmienené vylúčenie zo štúdia, vylúčenie zo štúdia. Akékoľvek výchovné opatrenie musí byť okamžite oznámené v písomnej forme rodičom alebo zákonným zástupcom žiaka. Opatrenie sa zaznamenáva do katalógového listu žiaka. Neuvádza sa na vysvedčení.

Klasifikácia a hodnotenie žiakov so ŠVVP sa robí s prihliadnutím na stupeň poruchy. Vyučujúci rešpektujú odporúčenia psychologických vyšetrení žiaka a uplatňujú ich pri klasifikácii a hodnotení správania žiaka. Vyberajú vhodné a primerané spôsoby hodnotenia, vrátane podkladov na hodnotenie. Uplatňujú také formy a spôsoby skúšania, ktoré zodpovedajú schopnostiam žiaka a nemajú negatívny vplyv na ich rozvoj a psychiku. Volia taký druh prejavu, v ktorom má žiak predpoklady preukázať lepšie výkony.